

Tilinpäätös tunnuslukuja käsittelevä opas mikroyrittäjille

CASE: Uudenmaan Yrittäjät ry

Huttunen, Toni
Lepmets, Liisa

2017 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Tilinpäätös tunnuslukuja käsittelevä opas mikroyrittäjille
CASE: Uudenmaan Yrittäjät ry

Huttunen Toni
Lepmets Liisa
Liiketalous
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2017

Huttunen Toni & Lepmets Liisa

Tilinpäätös tunnuslukuja käsittelevä opas mikroyrittäjille
Case: Uudenmaan yrittäjät ry

Vuosi 2017

Sivumäärä 77

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli tuottaa ensisijaisesti mikroyrittäjien tarpeisiin vastaava talousasioita käsittelevä helppolukuinen opas, jossa keskitytään perusasioiden lisäksi tilinpäätöstunnuslukuihin ja niiden hyödyntämiseen. Oppaan sisällön kartoitukseen käytimme käyttäjälähtöisen muotoilun menetelmää, eli oppaan kohderyhmä pääsi vaikuttamaan oppaan sisältöön, heiltä saamamme tiedon perusteella. Opinnäytetyön tuotoksen tilaajana ja jakelijana toimii Uudenmaan yrittäjät Ry.

Opinnäytetyö jakaantuu kirjoitettuun oppaaseen ja opinnäytetyöraporttiin. Raportti alkaa johdanto osiolla, jossa käydään läpi opinnäytetyön tavoitteet, tarkoitus, rajaukset, tutkimusmenetelmät ja aiheesta tehdyt aiemmat tutkimukset. Toisessa osiossa keskitytään tilinpäätöksen, tilinpäätösanalyysin ja tilinpäätösanalyysin tunnuslukujen teoriaan. Kolmannessa osiossa esitellään tutkimuksen tilaaja; Uudenmaan yrittäjät Ry. Neljännessä osiossa käydään läpi tutkimuksen kulku sekä esitellään millaisia tutkimusmenetelmiä käytettiin ja minkä takia. Viidennessä luvussa esitellään tutkimuksen tulokset ja 6 luku on tarkoitettu yhteenvedoksi.

Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivista sekä kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Mikroyrittäjille suunnatulla kyselytutkimuksella kartoitettiin osaamista ja tarpeita. Asiantuntijoiden haastatteluilla haettiin heidän näkemystään osaamisesta ja näkemystä tärkeimmistä osa-alueista. Kyselytutkimukseen saatiin yhteensä 259 vastausta ja haastatteluihin osallistui viisi haastateltavaa.

Asiantuntijoiden haastatteluista kävi ilmi, että mikroyrittäjien osaaminen talousasioissa on puutteellinen ja he tarvitsisivat enintään apua perustalousasioiden ymmärtämiseen, kuten tilinpäätöksen lukemiseen ja tulkitsemiseen sekä budjetin laatimiseen. Kyselytutkimuksen mukaan yrittäjät arvioivat omaa osaamistaan keskivertaiselle tasolle. Kuitenkin myös kyselytutkimus osoitti, että enintään hyötyisivät mikroyrittäjät perusasioiden osaamisesta, eivätkä välttämättä tarvitse syvällistä tietoa.

Asiasanat: tilinpäätösanalyysi, tunnusluvut, käyttäjälähtöinen muotoilu

Huttunen Toni & Lepmets Liisa

**A guide for micro-entrepreneurs on key figures in financial statements
Case Uudenmaan yrittäjät ry**

Year 2017

Pages 77

The purpose of this thesis was to produce an easy-to-read guide on economic issues that is tailored to the needs of micro-entrepreneurs, focusing not just on the basics, but also on financial statement key figures and their utilization. We used a user-centered design approach to mapping the content of the guide, meaning that the target audience of the guide was able to influence the content of the guide, based on the information we received from them. Uudenmaan yrittäjät Ry is the subscriber and distributor of the thesis work.

The thesis is divided to guide and rapport. Rapport starts with guidance chapter where we tell about our objectives, purpose, exclusions, used research methods and research of the subject. In second chapter we will concentrate on financial statement, financial statement analysis and theory of key figures. In third chapter we introduce buyer of our thesis; Uudenmaan Yrittäjät Ry. In forth chapter we will go through our research proses, tell which research method we used and explain why they were chosen. In fifth chapter we tell the results of our research. Sixth chapter is for summary of the research.

We used both quantitative and qualitative research methods. The survey targeted at micro-entrepreneurs surveyed their knowledge and needs. Experts' interviews sought their views on the competence and vision of the most important areas. A total of 259 responses were received for the survey and five interviews participated in the interviews.

When we had interviewed all specialists, it turned out that expertise in financial matters of micro entrepreneurs is insufficient and they would need the utmost help for basic economic understanding such as reading and interpreting financial statement and preparing the budget. According to the survey, entrepreneurs evaluate their expertise at an average level. However, the survey also showed that micro-entrepreneurs would benefit most from the basics of knowledge and do not necessarily need in-depth knowledge.

Keywords: financial statement analysis, key figures, user-centered design

Sisällys

1	Johdanto	7
1.1	Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus	7
1.2	Rajaus	8
1.3	Tutkimusmenetelmät	8
1.4	Aikaisemmat julkaisut ja tutkimukset aiheesta	8
2	Tilinpäätösanalyysi	9
2.1	Tilinpäätös	10
2.2	Tase	11
2.3	Tuloslaskelma	11
2.4	Tilinpäätösanalyysit ja niiden hyödyntäminen	12
2.4.1	Kannattavuus	13
2.4.2	Maksuvalmius	13
2.4.3	Vakavaraisuus	14
2.4.4	Tehokkuus	15
2.5	Tunnusluvut	15
2.5.1	Kannattavuuden tunnusluvut	16
2.5.2	Maksuvalmiuden tunnusluvut	17
2.5.3	Vakavaraisuuden tunnusluvut	19
2.5.4	Tehokkuuden tunnusluvut	20
3	Case: Uudenmaan Yrittäjät Ry	23
4	Tutkimuksen kulku	25
4.1	Käyttäjälähtöinen muotoilu	25
4.2	Opinnäytetyön toteutus	26
4.3	Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä	26
4.3.1	Aineistonkeruumenetelmät	26
4.3.2	Analyysimenetelmät	28
4.4	Kysely tutkimuksesta saatu data	29
4.4.1	Perustiedot	29

4.4.2	Vastaajien tietojen kartoitus	32
4.4.3	Tilinpäätöksen tunnusluvut	37
4.4.4	Tiedon löytäminen	49
4.4.5	Uudenmaan yrittäjien kysymykset	52
4.5	Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	54
4.5.1	Aineiston keruu	54
4.5.2	Analyysimenetelmät	55
5	Tutkimustulokset	56
5.1	Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset	56
5.2	Kvalitatiivisen tutkimuksen tulokset	62
6	Yhteenveto	66
6.1	Opinnäytetyön luotettavuus	67
7	Lähteet	69
8	Liitteet	71

1 Johdanto

Opinnäytetyön idea tuli keskusteluissa Vantaan kaupungille tehtävän palvelumuotoilu projektin yhteydessä. Vantaalle tehdyn projektin tarkoitus oli määrittää erilaisten Vantaalla toimivien yritysten profiilit ja palvelumuotoilun avulla rakentaa palvelupolku profiileille. Huomasimme, että aloittavilla ja mikroyrittäjillä olisi tarvetta helposti ymmärrettävissä olevasta tiedosta. Tätä tukee myös aikaisempi yhteinen projektimme, jossa tehtiin yrittäjille tilinpäätösanalyysi, jonka tunnusluvut käytiin esittelemässä yrittäjälle. Liisa on myös tehnyt oheistyönään kirjanpitoa ja näin tuntee mikroyrittäjien tarpeita ja heidän ymmärrystään ja osaamistaan hyödyntää tilinpäätöksestä löytyvää tietoa.

Laskentatoimen ja tilinpäätöksestä saatavan tiedon hyödyntäminen voi olla vaikea asiaan perehdyttämälle yrittäjälle. Kuitenkin liiketoiminnan kehittämisen, suunnittelun, seurannan ja nykyhetken kartoittamisen kannalta on oleellista osata tulkita ja hyödyntää tilinpäätöksestä sekä laskentatoimen avulla saatava tietoa. Hyödyntämällä talousraporteista saatava tietoa, voidaan löytää uusia ideoita liiketoiminnan kehittämiseen tai löytää ratkaisuja hankalissa tilanteissa.

Mikroyritykseksi lasketaan kaikki itsenäiset elinkeinoharjoittelijat ja yritykset, joiden vuosittainen liikevaihto, taseen loppusumma sekä työntekijöiden määrä pysyy laissa säädetyissä rajoissa. Vuoden 2016 alussa astui Suomessa voimaan uudistettu kirjanpitolaki, jonka mukaan mikroyrityksiä ovat kaikki yritykset, joilla ylittyy enintään yksi seuraavista ehdoista: liikevaihto 700 000 €, taseen loppusumma 350 000 € ja työllistettävien määrä keskimäärin 10 henkilöä. (Taloushallintoliitto 2016.) Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2015 oli Suomessa yhteensä 337 025 yritystä, joista 88,7 % olivat mikroyrityksiä. (Tilastokeskus 2015.)

1.1 Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on tuottaa ensisijaisesti mikroyrittäjille suunnattu selkokielen opas tilinpäätösanalyysin tunnusluvuista. Opas luodaan ensisijaisesti Uudenmaan Yrittäjät ry:n internetsivuille julkaistavaksi ja siitä on myös mahdollista tuottaa printattu julkaisu. Tarkoituksena on tuottaa mikroyrittäjien tarpeisiin vastaava helposti ymmärrettävä opas, jota he voisivat käyttää vähintään

kuukausittaisessa talouden seurannassa. Tavoitteena on tuottaa opas, joka sisältää tilinpäätöksen keskeisimpiä tunnuslukuja, vinkkejä laskentatoimen hyödyntämiseen sekä mikroyrittäjille hyödyllistä tietoa taloudellisen tilannen seurannasta.

1.2 Rajaus

Oppaan kohderyhmänä ovat ensisijaisesti mikroyrittäjät, joilla ei ole tietämystä tai osaamista tilinpäätöksestä saatavan informaation hyödyntämiseksi. Tarkoitus on siis selkokielellä kirjoittaa tunnuslukujen tarkoitus ja niiden sisältämän informaation käyttömahdollisuudet liiketoiminnan johtamisessa ja valvomisessa. Näin ollen oppaan on myös tarkoitus toimia alkeellisena oppaana pienyrityksen taloudenhallinnassa. Keskeisimmillä tunnusluvuilla tarkoitetaan tilinpäätöksestä laskettavia tunnuslukuja koskien maksuvalmiutta, katetta ja sijoitetun pääoman tuottoa.

1.3 Tutkimusmenetelmät

Oppaan kirjoittamisen työkaluna käytetään palvelumuotoilua, jolloin kohderyhmä ja sidosryhmät pääsevät vaikuttamaan tuotoksen sisältöön jo aikaisessa vaiheessa. Tarvittava tieto oppaan sisällöstä kerätään sähköpostikyselyllä yhteistyössä Uudenmaan yrittäjien kanssa, hyödyntämällä heidän laajaa asiakasrekisteriään ja haastattelemalla mikroyrittäjiä ja asiantuntijoita eri järjestöistä ja yrityksistä. Tämän lisäksi kirjoitamme opinnäytetyöraportin, johon saamme avattua osaamisestamme teorian ja kyselyn tuloksien avaamisen pohjalta.

1.4 Aikaisemmat julkaisut ja tutkimukset aiheesta

Tilinpäätösanalyysiä käsitteleviä oppaita ja kirjoja on julkaistu runsaasti. Useimmissa tilinpäätösanalysointia käsittelevissä oppaissa selostetaan kannattavuuteen, maksuvalmiuteen, vakavaraisuuteen sekä tehokkuuteen liittyvät oleellisemmat tunnusluvut sekä niiden laskutapa. Olemassa oleviin oppaisiin perehtyessä huomattiin, että suurimmaksi osaksi niissä käytetään esimerkkinä fiktiivistä tai olemassa olevaa yritystä.

Suurin osa aiheeseen liittyvistä opinnäytetöistä ovat case yrityksille tehtyjä tilinpäätösanalyyskejä sekä kirjallisuuteen pohjautuvia oppaita. Ammattikorkeakoulun opinnäytetöistä ja julkaisuista ei löytynyt meidän tutkimukseemme vastaavaa työtä.

Kyselyiden avulla monet ovat pyrkineet selvittämään verosuunnittelun kokonaiskuvaa sekä vero-osaamista yrityksissä, mutta talouslaskentaan liittyviä tutkimuksia ei löytynyt.

Anne Tuovinen Lappeenrannan teknisestä yliopistosta on tutkinut mikroyrityksien talousjohtamista Suomessa marraskuussa 2016. Hänen tavoitteenansa oli määritellä mitä tietoja yrittäjät mikroyrityksissä käyttävät päätöksenteossaan, miten sitä tietoa hankitaan sekä miten sitä hyödynnetään. Hänen tutkimuksestaan käy ilmi, että mikroyrittäjät tukeutuvat päätöksenteossaan absoluuttisiin arvoihin, kuten nettotulos, lainojen kokonaismäärä tai pankkitilin saldo. (Tuovinen 2016, 2,63.) Tähän havaintoon perustuen pystymme nostamaan hypoteesin, että voisiko absoluuttisten arvojen perustuva päätöksenteko johtua mikroyrittäjien tietämättömyydestä ja osaamisen puutteesta käyttäen tilinpäätöksen tunnuslukuja.

2 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysin tiedonlähteinä ovat virallinen tilinpäätös, tilinpäätöksen liitteet ja muu käytettävissä oleva informaatio, joka kuvaa yrityksen taloudellista tilannetta. Tilinpäätöksellä on keskeinen rooli yrityksen taloudellisen tilanteen analysoinnissa, koska se perustuu pääasiassa lain säädöksiin. Tilinpäätöstä säätelevät pääasiassa kirjanpitolaki (1336/1997) ja kirjanpitoasetus (1339/1997). Analyysin vertauskelpoisuuden takia, on erittäin oleellinen, että vertauskohteen tilinpäätös on laadittu voimassa olevien lakien ja asetusten mukaisesti. (Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi 2017, 7.)

Tilinpäätösanalyysin tavoitteena on verrata yritystä toisiin yrityksiin, markkinoiden asettamiin tavoitteisiin sekä onnistumista ja epäonnistumista yrityksen sisäisesti. Tilinpäätösanalyysillä arvioidaan yrityksen hetkellinen tilanne, joka auttaa johtoa päätöksen teossa. Tilinpäätösanalyysissä puhutaan pääasiassa kolmesta kokonaisuudesta: yrityksen kannattavuus, maksuvalmius sekä vakavaraisuus. Neljänä osa-alueena on tehokkuus, joka käsittelee enimmäkseen kiertonopeuksia. Hyvässä tilinpäätösanalyysissä otetaan huomioon kaikki edellä mainitut yrityksen tilannetta kuvaavat mittarit sekä verrataan tuloksia edellellisten vuosien tuloksiin. (Vilkkumaa 2010, 43; Kallunki 2014, 10.)

Tilinpäätösanalyysiä tarvitaan taloudellisen tilanteen esittämiseksi sidosryhmille, jotka käyttävät sitä omassa päätöksen teossa. Pääasiallisina sidosryhminä ovat viranomaiset, sijoittajat, asiakkaat sekä lainottajat ja tavara toimittajat. Yksi keskeisimmistä tilinpäätösanalyysiä tarvitsevasta sidosryhmästä ovat rahoittajat, jotka tarjoavat yrityksille pitkäaikaisia velkoja, kuten pankit. (Kallunki 2014, 16.)

2.1 Tilinpäätös

Kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksen tarkoituksena on antaa informaatiota yrityksen tilinpäätöspäivän taloudellisesta asemasta ja tilikauden tuloksen muodostumisesta. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 57.) Tilinpäätös on yhteenveto kaikista tilikauden aikana kirjanpitoon merkityistä taloudellisista tapahtumista. Tilinpäätös on apuväline yrityksen taloudellisen kannattavuuden, maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden seuraamiseen sekä sen esittämiseen sekä yrityksen johdolle, että yrityksen sidosryhmille. Taloudellisen tilanteen seuraaminen antaa yrittäjälle tietoa yrityksen menestyksestä sekä tietoa kehityskohteista. Sidosryhmät hyödyntävät tilinpäätöstä yrityksestä ulkoisen kuvan saamiseksi sekä luotettavuuden mittaamiseksi. (Vilkkumaa 2010, 13-15.)

Kaikki yritykset ovat kirjanpitovelvollisia. Yrityksen koko ja muoto määrittävät velvollisuuden suuruuteen kirjanpidon ja tilinpäätöksen suhteen. Yrityksen tilikausi on 12 kuukauden mittainen, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Tilinpäätös tehdään kerran vuodessa tilikauden lopussa. Kuitenkin on suositeltavaa seurata toiminnan kehitystä kuukausittain tai neljännes kuukausittain pienen tilinpäätöksen avulla. (Vilkkumaa 2010, 17.)

Tilinpäätös on ensisijaisesti tarkoitettu yrityksen sisäiseen päätöksentekoon, yrityksen pitkäaikaisten tavoitteiden ja strategian tukemiseksi. Parhaan mahdollisen hyödyn saamiseksi, yrityksen täytyy määrittää omaan toimintaan tärkeimmät kirjanpidon tulo- ja menotilit. Tulo- ja menotilin pitäisi pohjautua yrityksen tavoitteisiin sekä strategiaan. Kirjanpito ja tilinpäätös antavat hyvän perustan taloudelliselle seurannalle, jos yrityksen johto pystyy saamaan siitä vastauksia kysymyksiin, kuten millaisia asioita täytyy kehittää, onko kehitys ollut kannattava tai miten paljon kehittäminen on maksanut. Tulo- ja menotilit voidaan jakaa monella eri tavalla riippuen yrityksen toiminnasta. Vilkkumaa mukaan yleisimmät tavat jaotella tulo- ja menotilejä ovat: asiakkaittain, tuotteittain tai palveluittain, alueittain,

asiakas kohderyhmittäin, myynti henkilöittäin tai hankkeittain. (Vilkkumaa 2010, 41-43.)

Tilinpäätöksen keskeisenä tehtävänä on kuvata yrityksen taloudellista asema sekä antaa tietoa tilikauden tuloksen muodostumisesta. Tilinpäätökseen kuuluvat tase ja tuloslaskelma, josta tase antaa tietoja yrityksen varojen ja velkojen suhteesta, josta käy ilmi yrityksen taloudellinen asema. Tuloslaskelma kuvaa, miten tilikauden tulos on muodostunut. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 169-170.)

2.2 Tase

Taseessa esitetään kirjanpitovelvollisen yrityksen taloudellinen asema. Jotta tase vastaisi yrityksen tarpeita tulisi tarvittaessa muuttaa taseen nimikkeitä vastaamaan yrityksen strategiaa sekä tavoitteita. Yleinen tasekaava on esitetty Kirjanpitoasetuksessa 1:6:ssä. Taseessa jaetaan yrityksen velat ja varat vastaavasti vastaavaan tai vastattavan puolelle. Yrityksen varat ilmoitetaan vastaavan puolella ja ne jaetaan pysyviksi vastaavaksi ja vaihtuviksi vastaavaksi. Vastattavan puoli jaetaan lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin vieraisiin pääomiin. Vastattavan puolella ilmoitetaan oma pääoma, vieras pääoma, pakolliset varaukset sekä tilinpäätössiirtojen kertymä. (Kallunki 2014, 37-38.)

Varat jaetaan pysyviin ja vaihtuviin käyttötarkoituksen mukaisesti. Pysyvinä katsotaan erä, jotka ovat hyödynnettävissä ja tuottavat tuloa useamman tilikauden aikana. Kaikki muut erät, kuten esimerkiksi käteisvarat tai myytävät hyödykkeet ovat vaihtuvia. Yhtä vuotta pidempään erääntyvät saamiset luokitellaan vastattavan puolelle pitkäaikaisena vieraana pääomana. Alle vuodessa erääntyvät saamiset katsotaan lyhytaikaisiksi. (Kallunki 2014, 38-39.)

2.3 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma kuvaa yrityksen tilikauden tuloksenmuodostumista vähennyslaskun muodossa. Kirjanpitoasetuksessa on esitetty kaava, jonka mukaan tuloslaskelma pitää laatia. Kaavojen pääryhmiä eikä järjestystä saa muuttaa. Tuloslaskelman nimikkeitä voi tarvittaessa muokata vastaamaan yrityksen toimintaa. (Kallunki 2014, 31.)

Yrityksen tuloslaskelma voidaan laatia joko suorite- tai maksuperusteisesti. Pääsääntöisesti tuloslaskelma laaditaan suoriteperusteisesti, eli menot ja tulot

kirjataan sille päivälle, jolloin hyödyke on siirtynyt myyjältä ostajalle. (Taloushallintoliitto 2016.) Vuoden 2017 alusta alkaen on pienyrittäjillä oikeus tehdä kirjanpitoa maksuperusteisesti. Maksiperusteisella kirjanpidossa yritys kohdistaa tulot ja kulut sille kuukaudelle, jolloin yritys saa maksun myynnistä tai maksaa laskun. Lakimuutos koskee yrityksiä, joiden tilikauden liikevaihto on enintään 500 000 euroa. Muutoksen tavoitteena on parantaa mikroyrityksien maksuvalmiutta. (Verohallinto 2017.)

2.4 Tilinpäätösanalyysit ja niiden hyödyntäminen

Yrityksen taloudellisen tiedon tarve on hyvin monipuolista ja tästä syystä tilinpäätösanalyysijä tehdään tarveperustein monella eri tapaa. Analyysin laajuus vaihtelee yksittäisen yrityksen yksittäisistä tunnusluvuista jopa koko toimialan kattaviin analyysihin, riippuen yrityksen taloudellisesta tilanteesta tietoa tarvitsevasta sidosryhmästä.

Yleisempiä tilinpäätösanalyysijä ovat: toimiala-analyysi, sijoitusanalyysi, yritysanalyysi ja perinteinen tilinpäätösanalyysi. (Salmi 2012, 124.)

Toimiala-analyysin tarkoituksena on arvioida koko toimialan toimintaedellytyksiä sekä sen menestymistä. Erinäiset organisaatiot kuten rahoituslaitokset, luottotietoyritykset, TEM (työ- ja elinkeinoministeriö), toimialaorganisaatiot ja korkeakoulut tuottavat toimialatilastoja, joiden avulla voidaan suhteuttaa yksittäinen yritys toimialaansa ja tehdä johtopäätöksiä koko toimialan tilanteesta. (Salmi 2012, 124-125.)

Sijoitusanalyysi liittyy yleensä ulkopuolisten pääomasijoittajien ja lainanantajien tiedon tarpeeseen. Pääomasijoittajaa kiinnostaa yrityksen arvo ja sen nousunodotukset, sekä näihin liittyvät riskit. Lainanantajaa kiinnostaa tieto yrityksen taloudellisesta tilanteesta, sen rahoituskelpoisuudesta, pääomarakenteen terveydestä ja tulevista kassavirroista. Ylipäätänsä tietoa onko yrityksellä kykyä maksaa lainaansa. (Salmi 2012, 125-126.)

Pörssilistattujen yritysten IFRS-Tilinpäätösten onkin tarkoitus tuottaa tietoa juuri osakesijoittajien tarpeisiin ja tämä on turvattu IFRS-standardeilla. Osakesijoittaja voi luottaa, että hän saa IFRS-tilinpäätöksen taseesta selville yrityksen substanssiarvon,

eli yrityksen todellisen omaisuuden käyvän arvon. IFRS-tilinpäätöksen rahavirtalaskelmasta osakesijoittaja voi päätellä yrityksen kannattavuuden ja arvioida sen tulevaa kannattavuutta. (Kallunki 2014, 16.)

Yritysanalyysi on laajamittainen analyysi yrityksen koko toiminnasta. Yritysanalyysit voivat pitää sisällään laajamittaisesti yrityksen toiminnot kuten talouden, johdon, järjestelmät, tuotteet, resurssit ja kilpailuaseman, mutta myös yrityksen toimintaympäristön ja kehitysnäkymät. Tällaiset analyysit ovat tyypillisiä yrityskauppatilanteissa, joissa laaditut analyysit menevät lähtevät pitkältä menneisyydestä ja ulottuvat myös pitkälle tulevaisuuteen. (Salmi 2012, 124.)

Perinteinen tilinpäätösanalyysi on yhden yrityksen tai konsernin tilinpäätöksen tiedoista laskettujen tunnuslukuja ja niiden muutoksen arviointia. Yleensä perinteisen tilinpäätöksen yhteydessä huomioidaan myös kassasta lähtevät ja sinne päätyvät rahavirrat, sekä niiden riittävyys. Tällainen kassavirta-analyysi ja perinteinen tilinpäätös analyysi tukevat toisiaan antamalla täyteläisemmän kuvan yrityksen tilanteesta. (Salmi 2012, 125-126.)

2.4.1 Kannattavuus

Yleisesti yrityksen tärkeimpänä toimintaedellytyksenä on sen kannattavuus. Heikko kannattavuus merkitse sitä, että yritys tuottaa tappiota ja sen oma pääoma pienenee, joka tulee ennen pitkään loppumaan. Näin ollen pitkään jatkunut heikko kannattavuus johtaa taloudellisiin ongelmiin ja toiminta joudutaan lopettamaan. (Tunnuslukuopas 2017.)

Kannattavuuden mittarit ovat yleensä liikevaihtoon suhteutettuja katemittareita ja pääomaan suhteutettuja tuottomittareita. Tällaisia ovat mm. myyntikate ja myyntikate %, Käyttökate ja käyttökate %, nettotulos ja sijoitetun pääoman tuotto %. (Karjalainen 2013, 48-49.)

2.4.2 Maksuvalmius

Maksuvalmiutta kutsutaan myös nimellä likviditeetti, kykyä selviytyä aina kaikista maksuvelvoitteistaan. Yrityksen täytyy aina selviytyä juoksevista kuluista, kuten

tuotantopanoksien hankinnoista tai palkoista. Yrityksen maksuvalmius on riittävä, jos se kykenee hoitamaan kaikki maksunsa nopeasti rahaksi muutettavalla omaisuudellaan tai kassassa olevilla rahoilla. Jos yrityksellä on heikko maksuvalmius voi se ajautua maksukyvyttömäksi ja tätä kautta joutua hakeutumaan konkurssiin. Hyvän maksukyvyn etuna on myös, että yrityksen ei tarvitse käyttää kallista lyhytaikaista lainaa tai maksaa viivästymiskorkoja, vaan se jopa kykenee hyödyntämään mahdolliset käteisalennukset. (Kallunki 2014, 123-124.)

Maksuvalmiuden tunnusluvut voidaan jakaa staattisiin tasesuhteita kuvaaviin ja dynaamisiin kassavirtaa kuvaaviin tunnuslukuihin. Yleisimpiä staattisia tunnuslukuja ovat quick ratio ja current ratio. Yleisimpiä dynaamisia tunnuslukuja ovat rahoitustulos ja toimintajäämä. (Karjalainen 2013, 51.)

2.4.3 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudesta käytetään myös nimityksiä rahoitusrakenne ja pääomarakenne. Yleisesti liiketoimintaan liittyy aina riskejä ja omistajan on järkevää käyttää oman pääoman lisäksi myös ulkopuolista rahoitusta investointeihin, sillä hän saa tuloa myös sijoituksista yritykseensä, joissa ei ole käytetty omistajan pääomia. Tällaista toimintaa kutsutaan vivuttamiseksi, oman pääoman tuoton kasvattamista ulkoisella pääomalla. Yleisesti tällaisista ulkoisista pääomista sitoudutaan maksamaan korkoa, joka täytyy maksaa, teki yritys voittoa tai ei. Tämä tietenkin nostaa yritystoiminnan riskiä. (Kallunki 2014, 115-118.)

Pelkkä tulon tekeminen ei siis välttämättä riitä pitämään yritystä pystyssä. Yrityksen kannattavuus voi olla heikkoa ja sen velkaantuneisuus olla niin suurta, että rahoituskulut, kuten lainojen korot ja lyhennykset ovat liian suuret yrityksen hoidettavaksi. Näin ollen huono rahoitusrakenne voi olla syynä yrityksen joutumista rahoituskriisiin. (Tunnuslukuopas 2017.)

Vakavaraisuuden tunnusluvut voidaan jakaa dynaamisiin rahoitukseen liittyviin ja staattisiin rahoitusrakenteeseen liittyviin mittareihin. Dynaamisia rahoitukseen liittyviä tunnuslukuja ovat esimerkiksi rahoituskulujen hoitokate ja nettorahoituskulut käyttökatteesta. Yleisimpiä staattisia tunnuslukuja ovat omavaraisuus aste %, nettovelkaantumis aste % ja suhteellinen velkaantuneisuus aste %. (Karjalainen 2013, 51.)

2.4.4 Tehokkuus

Taloudellisella tehokkuudella tarkoitetaan sitä, että pyritään saavuttamaan tavoiteltava tulos mahdollisimman niukin tuotantopanoksin. Yrityksen tulee siis koittaa minimoida toiminnassaan käytetyn pääoman määrä, sillä se joudutaan rahoittamaan joko omalla tai ulkoisella pitkäaikaisella pääomalla. Siksi on tärkeää löytää sopiva suhde sitoutetun pääoman ja lyhytaikaisten maksuvelvoitteiden hoitamisen varmuuden suhteen. Tehokkaasti toimiva yritys siis sitoo mahdollisimman vähän pääomia, niin että liiketoiminnoissa ei synny ongelmia. (Kallunki 2014, 129.)

Tehokkuuden tunnusluvuilla yleensä vertaillaan, kuinka kauan tuotteen myynnistä tai ostosta kestää rahan liikkuminen kassaan. Myyntisaamisten kiertonopeus kertoo paljonko asiakkaalla kestää myyntitapahtumasta maksaa lasku yritykselle ja ostolaskujen kiertonopeus taas kauanko yrityksellä kestää maksaa laskunsa. Vaihtomaisuuden kiertonopeudella taas voidaan tarkastella yrityksen varastonhallinnan tehokkuutta. Oli kyseessä pääoman sitoutuminen tuotteisiin varastoissa tai pitkissä maksuajoissa, se tarkoittaa kassan vajetta, joka joudutaan rahoittamaan käyttöpääomalla. (Kallunki 2014, 130-133.)

2.5 Tunnusluvut

Absoluuttisilla tunnusluvuilla tarkoitetaan tilinpäätöksen tunnuslukujen yhteydessä tilinpäätöksen joltain tulosriviltä saatavia euromääräisiä tietoja. Ne siis muodostuvat suoraan tuottojen ja kulujen erotuksesta. Nämä tiedot ovat yleensä yksistään huonoja vertailtavaksi muihin yrityksiin, sillä yritykset toiminta on eri kokoista. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 108.)

Tässä kappaleessa esitellään kaikki kyselytutkimuksessa käytettävät tunnusluvut, niiden hyödyllisyys sekä laskutavat. Tilinpäätösanalyysissä jaetaan tilinpäätöstunnusluvut neljän otsikon alle: kannattavuuden, maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja tehokkuuden (Tunnuslukuopas 2017.) Vastaavalaista jaottelua hyödynnetään myös opinnäytetyössä sekä jatkossa kyselylomakkeen laatimisessa. Tilinpäätöstunnuslukuja ja niiden laskentatapoja on paljon, tässä opinnäytetyössä käytetään lähteinä Alma Talentin tunnuslukuopasta, Yritystutkimus ry:n painettua opasta sekä niiden tueksi alan kirjallisuutta. Tunnuslukujen laskukaavat löytyvät liitteestä 1.

2.5.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Myyntikate

Myyntikatetta käytetään yleisesti tukku- ja vähittäiskaupassa. Myyntikate lasketaan vähentämällä liikevaihdosta tavarastot oikaistuna tavaravaraston muutoksella. Myyntikatteella saadaan käsitys tuoteryhmäkohtaisesta kannattavuudesta. (Yritystutkimus 2017, 63.)

Myyntikatteella ei ole yleispäteviä ohjearvoja, vain sitä voi verrata kilpailijoiden myyntikatteeseen, oman toimialan keskiarvoihin tai oman yrityksen aikaisempiin myyntikatteisiin. Alhainen katetaso voi johtua markkinahintaa alhaisemmasta hintatasosta, jota voidaan käyttää kilpailukeinona, mutta voi johtua myös heikommasta hinnoitteluvolyymista. Siitä kummasta on kyse, voidaan nähdä muista tunnusluvuista. Myyntikatteeseen vaikuttavat suoranaisesti myös ostohinnat, koska alhainen ostohinta kasvattaa myyntikatetta. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 64-67.)

Käyttökate

Käyttökate kertoo yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja ja rahoituseriä. Käyttökate kuvaa, miten paljon yrityksen liiketoiminnasta jää katetta, kun siitä vähennetään yrityksen toimintakulut. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 64-67.)

Käyttökatteella ei ole yleistä arvosteluasteikkoa. Käyttökatetta suositellaan vertaamaan vain saman toimialan yritysten kesken. Käyttökatteen vertaamiseen toimialan sisäisesti vaikuttaa suuresti yrityksen omapääoman rakenne, joka voi heikentää vertailukelpoisuutta. Yrityksillä, jotka omistavat tuotantovälineet näkyvät kulut tuloslaskelmassa poistoina, kun taas vuokavilla yrittäjillä näkyvät kulut liiketoiminnan muissa kuluissa. (Yritystutkimus 2017, 63.)

Liiketulos

Liiketulos on virallisen tuloslaskelman välitulos, joka kuvaa varsinaista liiketoiminnan tuottoa ennen rahoituseriä ja veroja. Liiketulosta pidetään käyttökatetta vertailukelpoisempana, koska siinä on otettu huomioon yrityksen

omapääoman rakenne. (Ikäheimo, Malmi & Walden 2016, 64-67.)

Liiketulos soveltuu hyvin yrityksen kehityksen seurantaan, toimialansisäiseen vertailuun ja eri toimialojen vertaamiseen. Liiketuloksen kohdalla ovat velaton ja velkainen yritys samalla tasolla, joten se kuva hyvin yrityksen kannattavuutta ja lisää vertailukelpoisuutta eri yritysten välillä. Liiketuloksen ja liikevaihdon suhteesta saadaan liiketulosprosentti, johon voidaan käyttää seuraavia ohjearvoja. (Yritystutkimus 2017, 65-66.)

Yli 10 %	Hyvä
5-10 %	Tyydyttävä
Alle 5 %	Heikko

Kokonaispääoman tuotto prosentti

Kokonaispääoman tuotto prosentti kertoo, kuinka paljon yritystoiminnan kokonaispääoma on tuottanut tilikauden aikana voittoa. Tunnusluvun avulla verrataan liiketulosta siihen pääomaan, joka on sitoutunut liiketoimintaan. Vastaavasti on mahdollista laskea myös oman pääoman tuotto sekä sijoitetun pääoman tuotto. (Yritystutkimus 2017, 66.)

Tunnusluvun avulla saadaan käsitys siitä, miten hyvin yritys pystyy huolehtimaan sen käytössä olevasta pääomasta. Liiketoiminnan tavoitteena on tuottaa lisäarvoa kuluttamilleen tuotannontekijöille. Tuotto jaetaan omistajien, rahoittajien sekä yhteiskunnan kesken. Kokonaispääoman tuotto prosenttia voidaan verrata seuraaviin ohjearvoihin:

Yli 10 %	Hyvä
5-10 %	Tyydyttävä
Alle 5 %	Heikko

2.5.2 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Quick Ratio

Quick ratiolla mitataan yrityksen mahdollisuutta selviytyä lyhytaikaisista veloistaan pelkällä nopeasti rahaksi muutettavilla omaisuuserillä. Quick ratio mittaa yrityksen

kassavalmiutta ja rahoituspuskurien tilaa. Rahoituspuskurien riittävyys on oleellinen, jotta yritys selvisi mahdollisista yllättävistä menoista. (Yritystutkimus 2017, 74.)

Tunnusluvun tavoitearvo on 1, jolloin yrityksen rahoitusomaisuus kattaa täysin lyhytaikaiset velat. Tavoitelukemiin on kuitenkin vaikea päästä, erityisesti kaupanalan yrityksillä, joilla sitoutuu paljon pääomaa varastoihin. Quick Ratioa lukuja analysoidessa on hyvää ottaa huomioon myös pääomarakenne analysoidakseen mahdollisia lisärahoitusmahdollisuuksia. Tunnusluku soveltuu hyvin saman toimialan sisäiseen vertailuun. Quick ratiolle voidaan antaa seuraavat ohjearvot. (Yritystutkimus 2017, 74-75.)

Yli 1	Hyvä
0,5-1	Tyydyttävä
Alle 0,5	Heikko (Yritystutkimus 2017, 75)

Current Ratio

Current ratiolla mitataan yrityksen maksuvalmiutta, kuten Quick ratiollakin, mutta current ratiossa otetaan huomioon myös vaihto-omaisuus. Current ratioa laskiessa uskotaan, että myös vaihto-omaisuus pystytään realisoimaan riittävän nopeasti selviytyäkseen lyhytaikaisista veloista. (Yritystutkimus 2017, 75.)

Parhaiten luku toimii yrityksen sisäisessä vertailussa ja toimialan sisäisessä vertailussa. Tunnusluku toimii hyvin toimialojen välisessä vertailussa, koska sitä laskiessa on otettu huomioon myös vaihto-omaisuuden määrä, joka vaikuttaa toimialojen välisiin eroihin (Balance Consulting). Vaihto-omaisuuden arvioimiseen liittyy epävarmuutta, joka kannattaa ottaa huomioon tunnuslukua tulkittaessa. Current ratiota voi vertailla seuraaviin ohjearvoihin. (Yritystutkimus 2017, 75.)

Yli 2	Hyvä
1-2	Tyydyttävä
alle 1	Heikko

Toimintajäämä

Toimintajäämä on kassavirtalaskelmaan liittyvä tunnusluku. Tunnusluku kuvaa yrityksen liikevaihdosta saatavien tulojen riittävyttä liiketoiminnasta johtuvien kassatapahtumien rahoittamiseksi. Toimintajäämää laskiessa saadaan selville, kuinka

paljon myyntituloja on jäljellä lyhytvaikutteisten menojen maksamisen jälkeen. (Yritystutkimus 2017, 60.)

Toimintajäämän pitää olla jatkuvasti positiivinen, jotta liiketoiminta voidaan katsoa kannattavaksi. Positiivinen toimintajäämä osoittaa myös, että yrityksen maksuvalmius on hyvällä tasolla. Yrityksen voimakas kasvu voi sitoa kassavaroja, josta syystä voi toimintajäämä olla poikkeuksellisesti negatiivinen, vaikka liiketoiminta olisi kannattavaa.

Rahoitustulos

Rahoitustulos saadaan lisäämällä nettotulokseen vähennetyt poistot ja arvonalentumiset. Luvun avulla voidaan laskea, kuinka paljon yrityksen varsinainen liiketoiminta tuottaa tulorahoitusta. Rahoitustuloksella yrityksen tulisi selviytyä lainojen lyhennyksistä, investointien omarahoitusosuuksista, käyttöpääoman lisäyksestä sekä tyydyttää omistajien voitonjakotarpeet. (Yritystutkimus 2017, 65.)

Rahoitustulokseen tavoitearvo pitää olla vähintään positiivinen. Negatiivinen rahoitustulos osoittaa sitä, että yritys on joutunut kattamaan juoksevia rahoituskulujaan lisävelalla tai vähentämällä likviditeettiään. Liiketoiminnalla pitäisi vähintäänkin kattamaan lainojen lyhennystarpeet, jotta yritys olisi kestävä. Rahoitustulon on toimialakohtainen, joten lukua on vaikea verrata eri toimialoilla toimivien yritysten välillä.

2.5.3 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusasteella mitataan yrityksen vakavaraisuutta, tappiosietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Luku kertoo, kuinka suuri osa liiketoiminnasta on rahoitettu omalla pääomalla. Korkea omavaraisuusaste kertoo yrityksen vakaasta tilasta. Matala omavaraisuusaste vaatii taas kohtuullista ja vakaa kannattavuuden taso, koska tappioihin ei ole yrityksellä varaa. Laman aikana selviytyvät paremmin yritykset, joilla on korkea omavaraisuusaste, koska yritys kestää heikentyneitä taloudellista tilannetta paremmin ja pidempään. Yrityksen iällä on usein vaikutusta omavaraisuusasteen suuruuteen. Nuoret yritykset ovat usein velkaantuneimpia, kuin kauan alalla toimineet. Omavaraisuusastetta voi seurata

seuraavien viitteellisten ohjearvojen avulla. (Yritystutkimus 2017, 69-70.)

Yli 40 %	Hyvä
20-40 %	Tyydyttävä
Alle 20 %	Heikko

Nettovelkaantumisaste

Nettovelkaantumisasteella kuvataan yrityksen velkaantuneisuutta. Tunnusluku saadaan vähentämällä korollisesta vieraasta pääomasta likvidit rahavarat. Luku kertoo yrityksen omien pääomien suhteen korollisiin velkoihin. (Yritystutkimus 2017, 71.)

Mitä korkeampi on yrityksen nettovelkaantumisaste, sitä enemmän on yrityksellä myös velkaa. Korkea velkaantuneisuus katsotaan riskitekijänä, koska se rajoittaa yrityksen kasvumahdollisuuksia, taloudellista liikkumavaraa sekä heikentää rahoitusmahdollisuuksia. Tunnusluku sopii eritoimialojen väliseen vertailuun. Negatiivinen nettovelkaantumisaste tarkoittaa, että yrityksellä ei ole korollista velkaa tai hän pystyy hoitamaan velkaansa käteisvaroilla. Seuraavilla ohjearvoilla pystyy analysoimaan oman yrityksen tilannetta. (Yritystutkimus 2017, 70-71.)

Alle 60 %	Hyvä
60-120 %	Tyydyttävä
120-200 %	Heikko

2.5.4 Tehokkuuden tunnusluvut

Vaihto-omaisuuden kierto nopeus (pv)

Vaihto-omaisuuden kierto nopeudella mitataan yrityksen varastoinnin tehokkuutta. Tunnusluvulla voidaan laskea, kuinka monta päivää tuotteet viipyvät yrityksen varastossa. Tukku- ja vähittäiskauppa alalla on vaihto-omaisuuden kiertoajalla erityisen iso merkitys. Luvulla on merkitystä yrityksen kannattavuuden kannalta sekä tulorahoituksen riittävyydelle. (Yritystutkimus 2017, 73.)

Mitä vähemmän aikaa tavara viettää varastossa sitä tehokkaammin toimii yrityksen markkinointi. Pieni tunnusluku kertoo siitä, että yrityksen materiaalihallinto toimii tehokkaasti ja varastoon ei ole sidottu ylimääräistä pääomaa. Tunnuslukua voidaan

verrata toimialojen keskimääräisiin tunnuslukuihin, koska sillä ei ole yleistä tavoitearvoa. Vertailussa kannattaa ottaa huomioon, että tunnusluku on toimialakohtainen. (Yritystutkimus 2017, 72.)

Myyntisaamisten kiertonopeus

Myyntisaamisten kiertonopeus kertoo, kuinka kauan myyntitulot ovat keskimäärin saamisina, ennen kuin ne saadaan rahana yrityksen kassaan. Luvun avulla mitataan yrityksen perinnän tehokkuutta sekä arvioidaan asiakkaille antamia maksuaikoja. Pitkät maksuajat sitovat yrityksen prosesseihin enemmän pääomaa. Tehostamalla perintää ja samalla parantamalla myyntisaamisten kiertoaikaa voidaan parantaa tulo-rahoituksen riittävyyttä ja likviditeettiä. (Yritystutkimus 2017, 61.)

Luku on toimialakohtainen ja tavoitetaso riippuu toimialalla vallitsevien maksuaikojen perusteella. Muiden toimialalla toimivien yritysten myyntilaskujen kiertonopeuksia seurattaessa voidaan määrittää myös oman yrityksen tavoitteet. (Yritystutkimus 2017, 72.)

Ostovelkojen kiertonopeus(pv)

Luku kertoo, kuinka paljon aikaa yritys käyttää keskimäärin ostovelkojen maksamiseen. Ostovelkojen kiertonopeudelle ei ole yleispätevää ohje-arvoa, vaan tulkittaessa kannattaa ottaa huomioon toimialalla vallitsevat maksuajat. Esimerkiksi yleinen 14 päivää netto antaa tunnusluvulle hyvän vertailu arvon. Mikäli kiertoaika poikkeaa paljon vallitsevista maksuajoista on syytä tarkistaa yrityksen taloudellinen tilanne. Ostovelkojen hidas kiertoaika voi heikentää yrityksen mainetta sekä tulla rahalla kalliiksi viivästyskorkoja myöten. Nopealla ostovelkojen kiertämisellä pystyy yritys säästämään rahaa niin sanotuilla käteisalennuksilla. (Yritystutkimus 2017, 73.)

Käyttöpääoma

Käyttöpääomalla mitataan yrityksen juoksevaan liiketoimintaan sitoutuvan rahoituksen määrä sekä pääoman käytön tehokkuutta. Käyttöpääomaa rahoitetaan lyhyt- ja pitkäaikaisella vieraalla pääomalla sekä omalla pääomalla. Pääomaa sitoutuu liiketoiminnan erivaiheissa esimerkiksi vaihto-omaisuuteen ja myyntisaamisiin. Käyttöpääomalla lasketaan liiketoiminnan aiheuttaman ja pääomalla katettavan käyttörahoituksen tarve. Käyttöpääomaprocentti lasketaan suhteuttamalla käyttöpääoma liikevaihtoon. Käyttöpääomaprocentti on verrattavissa vain toimialan sisäisesti (Yritystutkimus 2017, 71-72.)

3 Case: Uudenmaan Yrittäjät Ry

Yrittäjäliikkeen historia on tärkeä osa suomalaista elinkeinovapautta, joka turvattiin vuonna 1879 annetulla asetuksella. Suomen kansalainen sai harjoittaa lähes täydellisesti ”sitä tai niitä elinkeinoja, jotka hän hyväksii näkee”. Yrittäjien järjestäytymisen juuret ovat 1800-luvun lopun kädentaitoyrittäjyydessä, mestari-

Kuva 1 Uudenmaan Yrittäjien iloinen toimistohenkilökunta

ja kisällitoiminnassa sekä 1930-luvulla kauppiassa, jotka yhdistivät voimansa ja perustivat oman järjestön. Elinkeinovapaus luo pohjan yrittäjyyteen myös nyky-Suomessa. Vuonna 1938 perustettu Uudenmaan Yrittäjät on pääkaupunkiseutua ympäröivän Uudenmaan pk-yritysten ja yrittäjien edunvalvoja ja verkostoitumisfoorumi. Nykyisessään muodossaan Suomen Yrittäjät on toiminut vuodesta 1996 lähtien, jolloin yrittäjät keskittivät voimansa yhteen järjestöön. Samalla edeltävät järjestöt, vuodesta 1898 toiminut Pienteollisuuden Keskusliitto PTK ja vuodesta 1933 toiminut Suomen Yrittäjien Keskusliitto SYKL lakkautettiin. (Petri Ovaska)

Uudenmaan yrittäjiin kuuluu noin 8500 yrittäjäjäsentä 28 paikallisyhdistyksen kautta, joista suurin osa on mikroyrittäjiä. Uudenmaan Yrittäjät on yksi Suomen Yrittäjien aluejärjestöistä. Uudenmaan Yrittäjät ry (UY) toimii Uudenmaan alueella pk-yritysten ja heidän jäsenyhdistyksien aluejärjestönä, mutta sen toiminta alueeseen eivät kuulu Helsinki, Espoo, Vantaa eikä Kauniainen, joilla on omat yrittäjä järjestöt. Uudenmaan Yrittäjät ry:n toimii yrittäjä-, elinkeino- ja työnantajapoliittisena etujärjestönä, jonka tehtävänä on muun muassa edistää yrittäjien ja eri sidosryhmien välistä yhteistyötä. Järjestön tavoitteena on edistää yrittäjyyttä, yrittäjien hyvinvointia sekä yhteistyötä työnantajien ja työntekijöiden välillä. Järjestö tukee yrittäjiä myös tiedotus, neuvonta ja koulutus asioissa.

Järjestön tavoitteena on jatkuvasta parantaa järjestön tarjoamia palveluita sekä luoda uusia mahdollisuuksia asiakkaille. Koska suurin osa Uudenmaan yrittäjien jäsenistä on mikroyrittäjiä, tällainen opinnäytetyö projekti tukee heidän ydintoimintaansa. Projektin tuotoksena aikaan saatu opas tilinpäätöksen tunnusluvuihin tulee innostamaan ja tukemaan heidän jäseniään taloushallintaan liittyvissä asioissa.

4 Tutkimuksen kulku

4.1 Käyttäjälähtöinen muotoilu

Käsitteen ”käyttäjälähtöinen muotoilu” on ottanut käyttöön 1980 luvulla Donald Norman Kalifornian San Diego yliopistolla. Käyttäjälähtöinen muotoilu (user-centered design) on laaja käsite, joka kuvaa suunnittelun prosesseja, jossa loppukäyttäjä pystyy vaikuttamaan tuotteen tai palvelun suunnitteluun ja sisältöön. Loppukäyttäjä voi osallistua tuotteen muotoilu prosessiin monella eri tavalla, mutta oleellista on, että käyttäjällä on mahdollisuus vaikuttaa. Käyttäjälähtöistä muotoilua voidaan toteuttaa eri tavoilla, toiset käyttävät kuluttajia vain tietyissä suunnittelun vaiheissa, esimerkiksi keräämällä tietoa heidän tarpeistaan tai hyödyntämällä heitä käyttötötestauksissa. Toiset antavat käyttäjille mahdollisuuden vaikuttaa koko suunnitteluprosessin aikana. (Abrams 2004, 1.)

Normanin mukaan intuitiivinen ajattelutapa ei riitä tuotteensuunnittelussa. Hänen mukaansa oman tietämyksen ja osaamisen lisäksi täytyy osata hyödyntää ulkopuolelta saatava tietoa. Siitä syystä käyttäjälähtöisen muotoilun keskipisteenä on loppukuluttaja. Tarkoituksena on kartoittaa käyttäjien tarpeet ja toiveet ja niiden pohjalta lähteä muotoilemaan tuotetta tai palvelua. Kuluttajien osallistuminen tuotteen tai palvelun suunnitteluun auttaa kehittämään entistä tehokkaampia ja käytännöllisimpiä tuotteita. (Abrams 2004, 2-3.)

Tuotteen tai palvelun suunnittelussa täytyy huolellisesti määritellä tuotteen tai palvelun käyttäjät ja määritellä heidän roolinsa suunnitteluprosessissa. Huomioitava on, että loppukäyttäjän lisäksi voi tuote vaikuttaa myös heidän sidosryhmiinsä. Eason on jakanut käyttäjät primäärisiksi, sekundäärisiksi ja tertiäärisiksi. Pääasiallisina käyttäjinä ovat henkilöt. Jotka itse käyttävät palvelua tai esinettä. Toissijaiset käyttäjät käyttävät tuotetta ajoittain tai välittäjän kautta ja kolmannen asteen käyttäjien toimintaan vaikuttaa tuotteen käyttäminen tai hänellä on mahdollisuus vaikuttaa tuotteen myyntiin. Onnistuneessa tuotteen suunnittelussa on otettava huomioon kaikki sidosryhmät. (Abrams 2004 ,4-5.)

4.2 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyö toteutuksessa hyödynnetään käyttäjälähtöisen muotoilun konseptia. Kohderyhmälle suunnatun tutkimuksen tuloksien pohjalta laaditaan kohderyhmän tarpeisiin ja toiveisiin vastaava taloudellisia tunnuslukuja käyttävä opas. Opinnäytetyössä käytetään kahta erilaista tutkimusmenetelmää. Kvantitatiivista tietoa kerätään mikroyrittäjille suunnatulla sähköpostikyselyllä ja kvalitatiivista tietoa saadaan haastattelemalla asiantuntijoita sekä mikroyrittäjiä.

Opinnäytetyön kohderyhmänä ovat ensisijaisesti Uudenmaan Yrittäjien mikroyrittäjistä koostuvat asiakkaat. Sekundäärisenä kohderyhmänä ovat kaikki Suomessa toimivat mikroyrittäjät ja tutkimuksen kolmannen asteen sidosryhmänä otetaan huomioon tilitoimistot ja talousalan asiantuntijat. Tiedon keruussa otetaan huomioon kaikki kolme käyttäjäryhmää. Ensisijaiset käyttäjät osallistuvat sähköposti kyselyyn ja laadullista tietoa hankitaan asiantuntijoilta sekä mikroyrittäjiltä järjestön ulkopuolelta.

4.3 Kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä

4.3.1 Aineistonkeruumenetelmät

Määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen ideana on kerätä pieneltä ryhmältä kohderyhmään kuuluvilta henkilöiltä tietoja liittyen kyseiseen ilmiöön tai tutkimusongelmaan. Tutkimuksessa käytettävä pieni ryhmä edustaa kohderyhmän perusjoukkoa tutkittavan aiheen tutkimisessa. Luotettavuuden takaamiseksi pitäisi tutkittava otos olla riittävän suuri ja monipuolinen. Kvantitatiivisella tutkimuksella saadaan numeerista dataa, jota voidaan analysoida suhdelukujen ja prosenttilukujen avulla. Tutkimukseen tarvittavia tietoja voidaan kerätä itse tai hankkia valmiista lähteestä. Valmiita tietoja voidaan löytää toisten keräämistä rekistereistä, tietokannoista tai tilastoista. (Heikkilä 2014, 15; Kananen 2008, 10,39.)

Opinnäytetyön tutkimuksen määrällinen aineisto kerättiin sähköpostikyselyllä, joka lähetettiin 7449:lle Uudenmaan Yrittäjät ry:n jäsenelle 16 helmikuuta 2017 Uudenmaan Yrittäjien toimesta. Tutkimuksen alustana käytimme Surveymonkey-sivustoa ja tilastotieteen mukaan perjantaina 17 helmikuuta vastauksia tuli 176 kappaletta, lauantaina 18 helmikuuta 21 kappaletta, sunnuntaina 19 helmikuuta 19

kappaletta, maanantaina 20 helmikuuta 11 kappaletta, jonka jälkeen muutamia vastauksia seuraavien neljän päivän aikana. Kyselyyn lähetettiin vielä muistutusviesti maanantaina 27 helmikuuta, jonka jälkeen seuraavien kolmen päivän aikana saatiin 11 vastausta lisää. Näin varmistimme, että kaikki kyselyyn vastaamaan halunneet ehtivät vastata. Kyselyn kestoksi muodostui kaksi viikkoa ja otannaksi muodostui 259 vastausta. Kyselyn vastausprosentti oli noin 3,5 %.

Kvantitatiivisen datan keräämiseksi käytetään yleensä standardoituja tutkimuslomakkeita. Lomakkeisiin on suunniteltu selkeät tutkimus aiheeseen liittyvät kysymykset ja valmiit vastausvaihtoehdot. Vastaava tutkimus toteutetaan yleensä posti- tai sähköpostikyselynä, puhelin- tai käyntihaastatteluna. Vastaavanlaista etukäteen suunniteltua ja suunnitelman mukaan toteutettua kyselytutkimusta kutsutaan survey-tutkimukseksi. Kvantitatiivista tietoa voidaan kerätä myös havainnointimenetelmällä. Havainnointi tutkimuksella kerätään tietoa tekemällä havaintoja tutkimuskohteesta. Havainnointitutkimus voi täydentää survey-tutkimuksia tai päinvastoin kyselyjen ja haastattelujen avulla voidaan hankkia lisätietoja havaintojen tukemiseksi. Havainnointi tutkimus toimii myös itsenäisenä tutkimuksena. (Heikkilä 2014, 16-17) Tieteellisen kyselyn onnistuminen edellyttää, että tutkija ottaa huomioon vastaajien taidot, ajan ja halun vastata kyselyyn. Onnistumiseen vaikuttaa ratkaisevasti lomakkeen huolellinen suunnittelu ja testaaminen. (KvantiMOTV 2013.)

Kyselylomake laadittiin siten, että sen selkeys ja kysymysten ymmärrettävyys testattiin kuudella ulkopuolisella, eri taustaisella testivastaajalla. Tämän jälkeen kyselylomaketta muokattiin saadun palautteen, sekä opinnäytetyöhön tarvittavan tiedon tarpeen perusteella. Tämän jälkeen kyselylomaketta vielä koestettiin kahdella uudella testivastaajalla ja näin varmennettiin muutoksilla tavoiteltujen asioiden saavuttaminen. Valmis kyselylomake hyväksytettiin opinnäytetyön ohjaaja Petri Oikkosella ja opinnäytetyön tilaajalla Uudenmaan Yrittäjät ry:llä.

Opinnäytetyön tarpeen kannalta saimme tiivistettyä kyselylomakkeen loogisesti etenevään neljään eri osioon sekä toimeksiantajan lisäkysymyksiin. Kyselyn vastausajaksi voitiin arvioida 5-10 minuuttia. Liian pitkä kyselylomake saattaa vähentää saatavien vastausten määrää. Kyselylomake on liitteenä 2.

Kyselyn ensimmäisessä osiossa kartoitettiin vastaajien yrityksen yritysmuoto, yrityksen toiminta-aika, yrityksen toimiala, yrityksen henkilöstömäärä ja liikevaihto vuonna 2015. Toisessa osiossa kartoitettiin vastaajien koulutusta ja tietämystä liittyen tilinpäätökseen ja taseeseen, kirjanpitäjän tai tilitoimiston palveluiden käyttämistä, kuinka usein yrittäjä saa tuloslaskelman ja perehtyy sen tietoihin ja miten hyvin yrittäjä omasta mielestään osaa käyttää tuloslaskelman ja tilinpäätöksen tietoja liiketoiminnassaan. Kolmannessa osiossa keskityttiin tilinpäätöksen tunnuslukuihin ja kartoitettiin seuraako vastaajat yrityksensä taloudellista tilannetta tilinpäätöksen tunnuslukujen avulla sekä kuinka hyvin vastaajat osaavat omasta mielestään käyttää tilinpäätöksestä saatavia tunnuslukuja koskien kannattavuutta, maksuvalmiutta, vakavaraisuutta ja tehokkuutta. Lopuksi yrittäjät valitsivat viisi heidän mielestään tärkeintä tunnuslukua liiketoimintansa kannalta. Neljännessä, viimeisessä osiossa kartoitettiin tiedon hankinnan helppoutta, tarjolla olevan tiedon ymmärrettävyyttä, mitä kanavaa vastaajat käyttivät tiedonhankinnassa ja millaisiin taloudellisiin asioihin vastaajat kaipaisivat lisää tietoa. Osion lopussa vastaajat pystyivät kertomaan avoimesti, mitä ja miten he hyödyntävät tunnuslukuja liiketoiminnassaan. Kyselyn loppuun oli liitetty vielä Uudenmaan yrittäjät Ry:n kysymykset koskien vastaajien lisäkoulutuksen tarpeesta ja heidän paikallisyhdistyksestään.

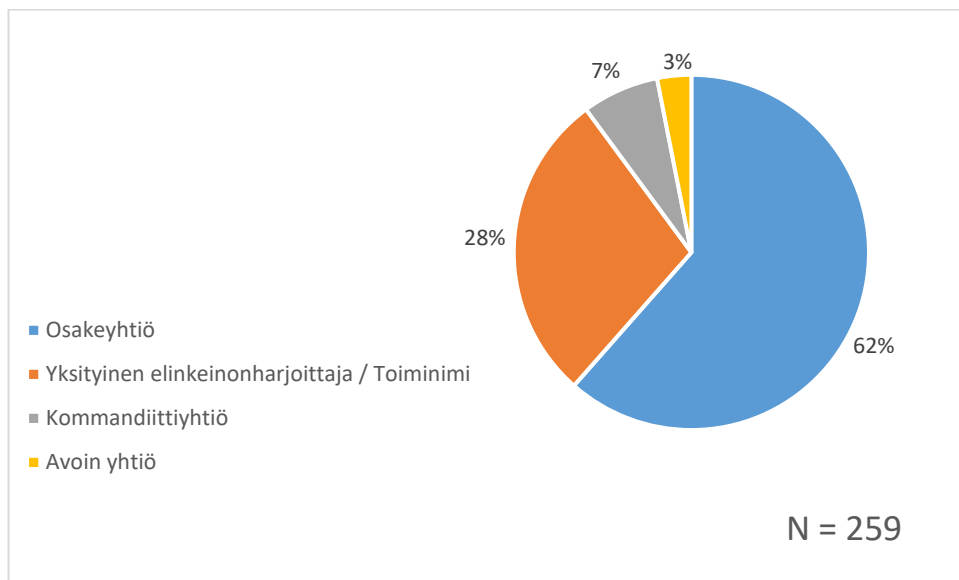
4.3.2 Analyysimenetelmät

Määrällisestä tutkimuksesta saatuja tuloksia kuvataan numeeristen suureiden avulla ja tuloksia voidaan havainnollistaa taulukoiden ja kuvioiden avulla. Määrällisellä tutkimuksella pystytään kartoittamaan havainnollistamaan tämänhetkinen tilanne, mutta tilannen syitä tai siitä johtuvia seurauksia ei juurikaan pystytä selvittämään. Kvantitatiivisen tutkimuksen avulla pystytään kuvaamaan ilmiössä tai tutkimusongelmassa tapahtuneita muutoksia tai ilmiöiden välisiä riippuvuuksia. Tutkimuksesta saatuja tuloksia pyritään yleistämään koko kohderyhmään tai laajempaan joukkoon. Jotta yleistäminen olisi mahdollista, täytyy tutkimuksen otos olla riittävän suuri. Tuloksien syvällisempää analysointia voidaan tehdä ristiintaulukoimalla eri kysymyksiä vastauksia. (Heikkilä 2014, 15; Kananen 2008, 10,39.)

4.4 Kysely tutkimuksesta saatu data

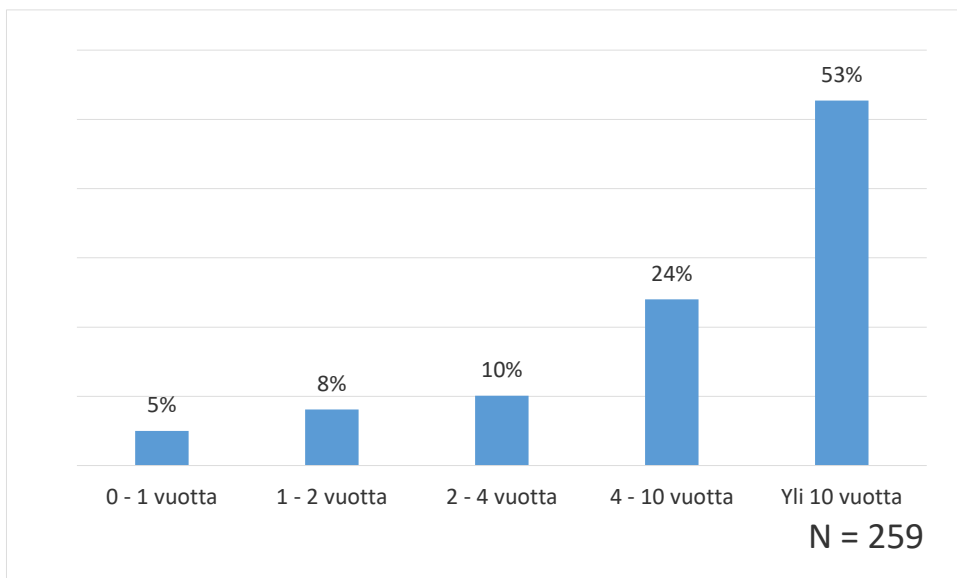
4.4.1 Perustiedot

Vastaajista 62 % ilmoitti yrityksensä yritysmuodoksi osakeyhtiön, seuraavaksi eniten (28 %) ilmoitti toimivansa toiminimellä tai yksityisenä elinkeinonharjoittajana ja vähiten (3 %) vastasi yhtiömuodon olevan avoin yhtiö. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

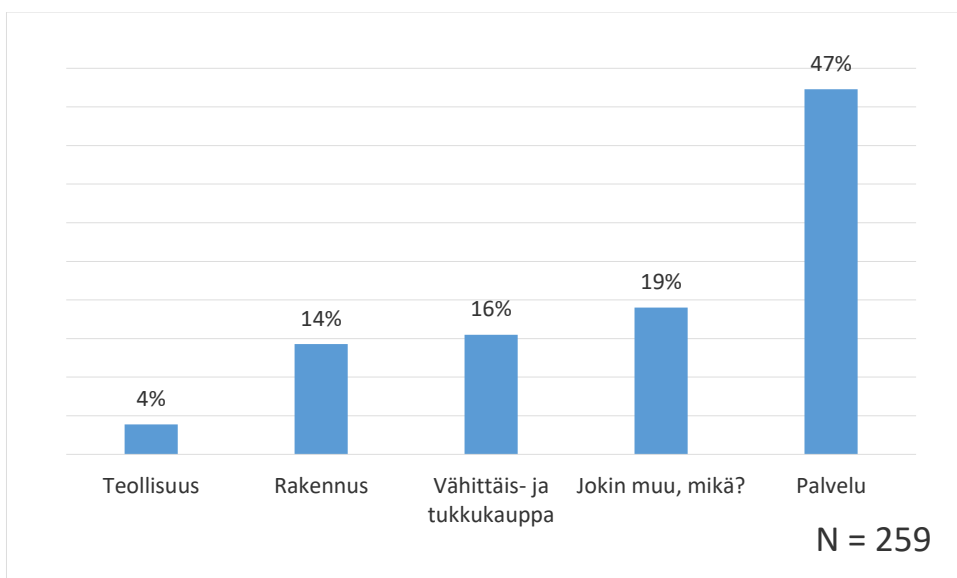
Kuvaaja 1 Vastaajien yritysten yritysmuoto

Vastaajista eniten (53 %) ilmoitti yrityksen toiminta-ajaksi yli 10 vuotta, seuraavaksi eniten (24 %) ilmoitti yrityksen toiminta-ajaksi 4 - 10 vuotta ja vähiten (5 %) vastaajista ilmoitti yrityksen toimineen 0 - 1 vuotta. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 2 Vastaajien yritysten toiminta-aika

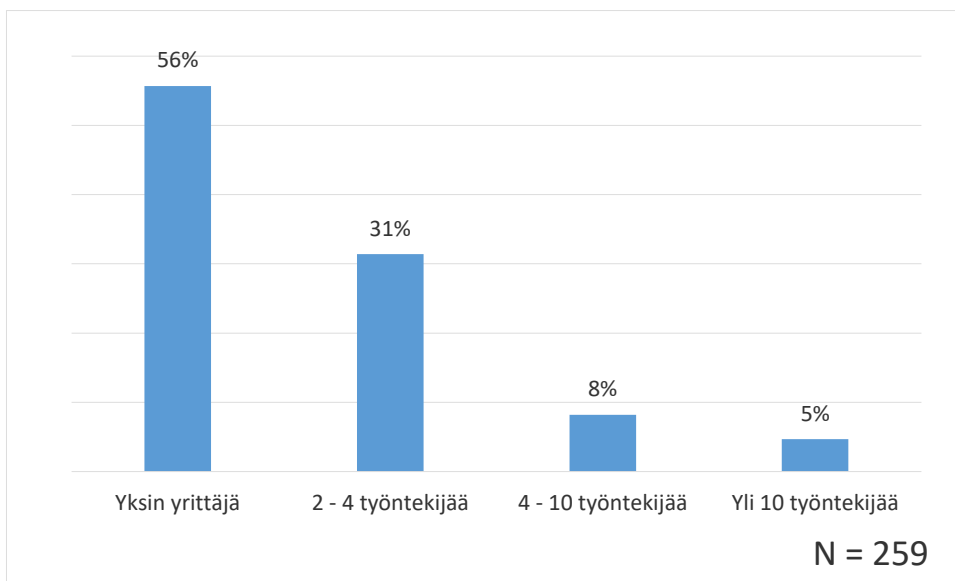
Vastaajista suurin osa (47 %) ilmoitti yrityksensä toimivan palvelualalla, seuraavaksi eniten (16 %) vastaajista kertoivat toimivansa vähittäis- ja tukkukaupan alalla ja vähiten (4 %) vastaajista kertoivat toimivansa teollisuuden alalla. Vastausvaihtoehto jokin muu keräsi 19 % vastauksista, jotka tarkastelussa osoittautuivat pääsääntöisesti erilaisiksi palveluiksi. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 3 Vastaajien yritysten toimiala

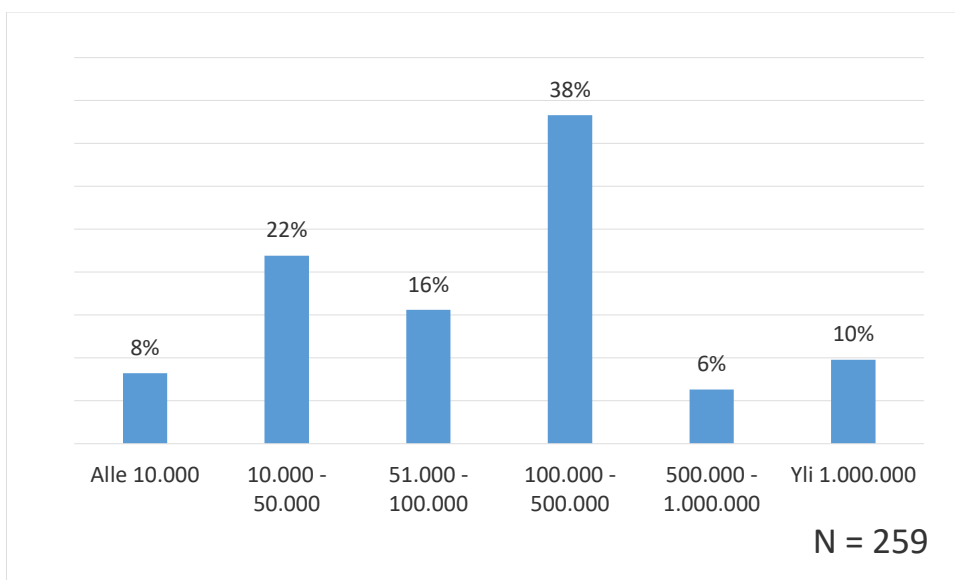
Vastaajista suurin osa (56 %) ilmoitti olevansa yksinyrittäjä, seuraavaksi eniten (31 %)

ilmoitti yrityksensä työllistävän 2 - 4 työntekijää ja vähiten (5 %) vastaajista ilmoitti yrityksensä työllistävän yli 10 työntekijää. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 4 Vastaajien yritysten työntekijöiden määrä

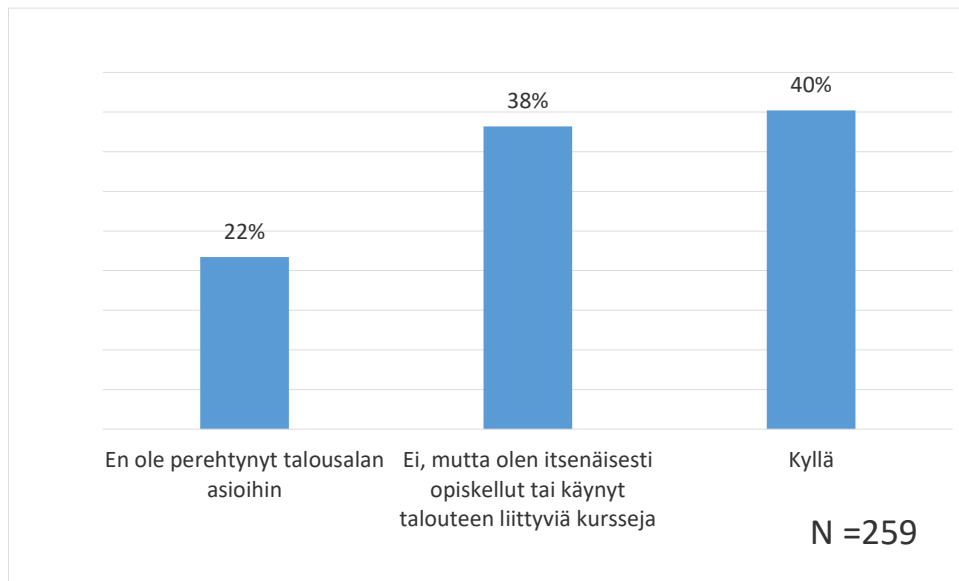
Vastaajista suurin osa (38 %) ilmoitti yrityksensä vuoden 2015 liikevaihdoksi 100.000 - 500.000 (€), seuraavaksi eniten (22 %) ilmoitti yrityksenä liikevaihdon olleen 10.000 - 50.000 (€) ja Vähiten (6 %) ilmoitti liikevaihdon olleen 500.000 - 1.000.000 (€).

Kuvaaja 5 Vastaajien yritysten liikevaihto (€) vuonna 2015

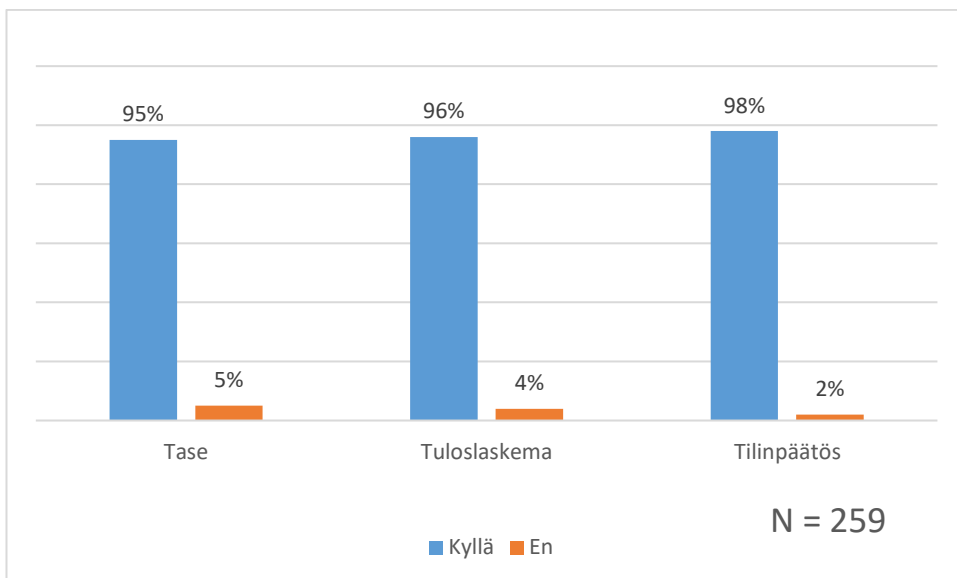
4.4.2 Vastaajien tietojen kartoitus

Vastaajista suurimmalla osalla (40 %) oli suoritettuna jokin kaupallinen tutkinto, seuraavaksi eniten (38 %) vastaajista olivat omatoimisesti perehtyneet tai käyneet talouteen liittyvillä kursseilla. 22 % vastaajista ei ollut perehtynyt talousalan asioihin. Vastaajien oli mahdollista ohittaa kysymys.

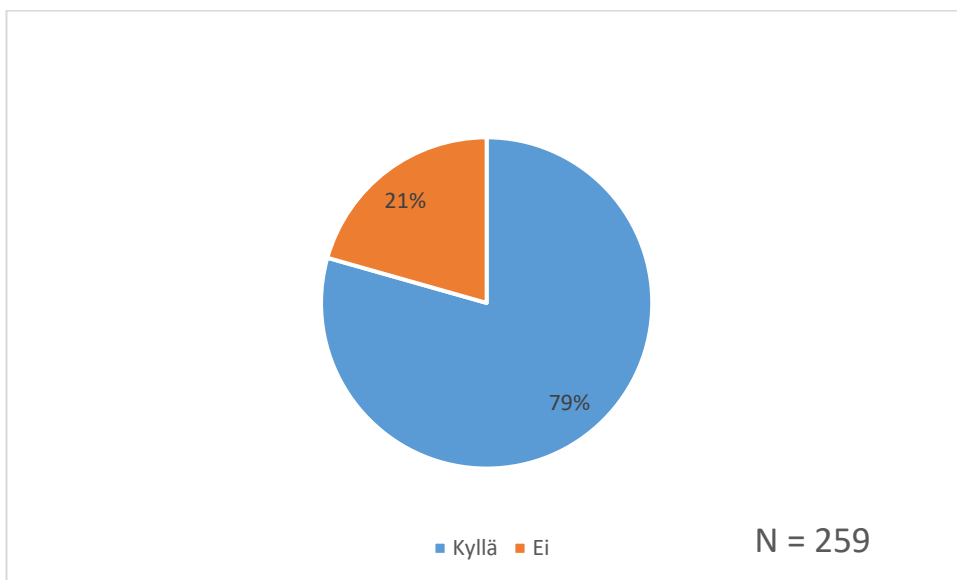
Kuvaaja 6 Vastaajien kaupallisen koulutuksen kartoitus

Lähes kaikki vastaajat tiesivät mikä on tase, tuloslaskelma ja tilinpäätös. Vastaajien keskuudessa eniten tietämättömyyttä (5 %) ilmeni taseen kohdalla, seuraavaksi eniten tietämättömyyttä (4 %) ilmeni tuloslaskelman kohdalla ja vähiten tietämättömyyttä (2 %) vastaajista ilmeni tilinpäätöksen kohdalla. Vastaajien oli mahdollista ohittaa kysymys.

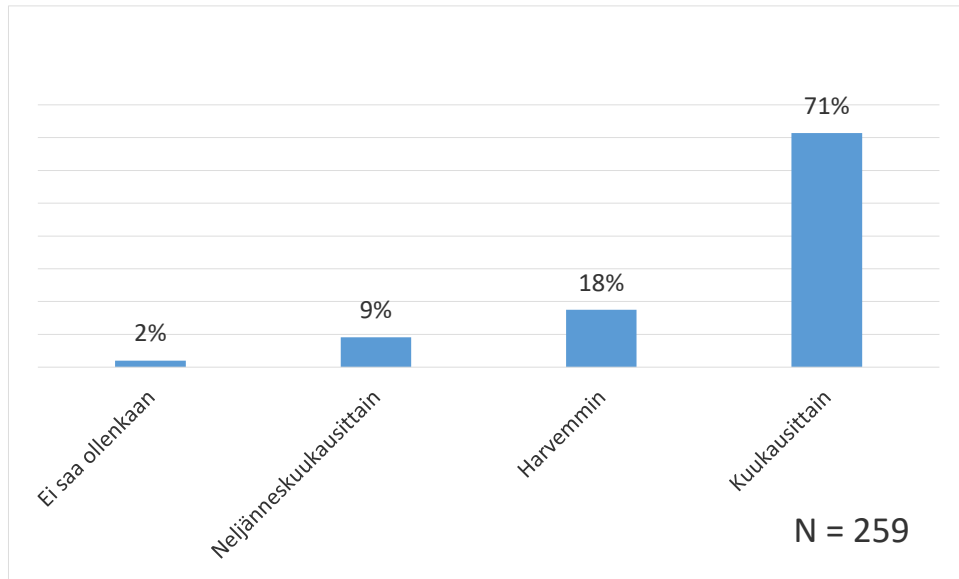
Kuvaaja 7 Vastaajien tietämys, mikä on tase, tuloslaskelma tai tilinpäätös

Vastaajista suurin osa (79 %) ilmoitti käyttävänsä kirjanpitäjän tai tilitoimiston palveluita. (21 %) vastaajista ei käyttänyt tilitoimiston tai kirjanpitäjän palveluita. Vastaajien oli mahdollista ohittaa kysymys.

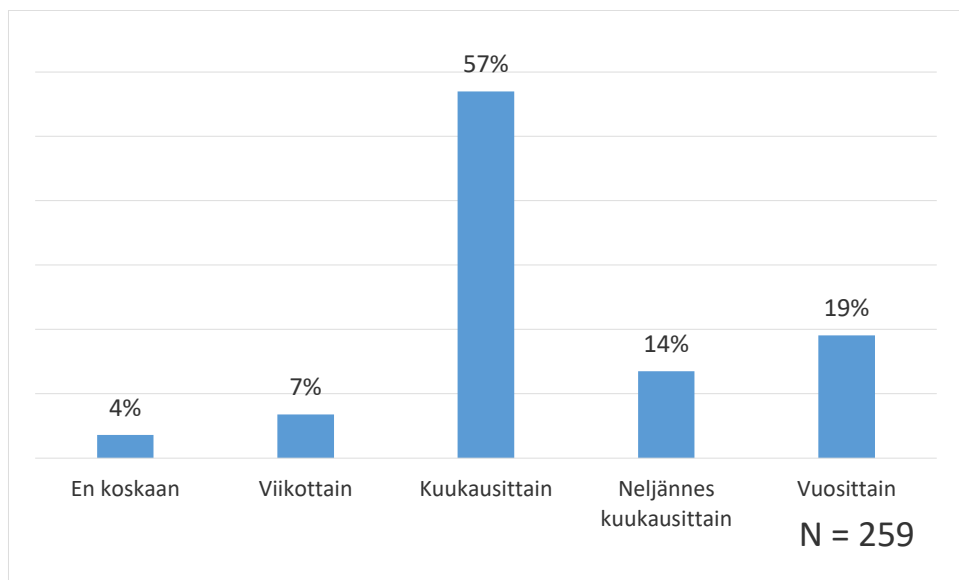
Kuvaaja 8 Vastaajien kirjanpitäjän tai tilitoimiston palvelun käyttäminen

Vastaajista suurin osa (71 %) sai tuloslaskelman ja taseen kuukausittain, seuraavaksi eniten (27 %) vastaajista ilmoitti saavansa tuloslaskelman ja taseen harvemmin tai neljänneskuukausittain. Vähiten (2 %) vastaajista ilmoitti, etteivät saa tuloslaskelmaa ja tasetta ollenkaan.

Kuvaaja 9 Vastaajien tuloslaskelman ja taseen saannin aikaväli

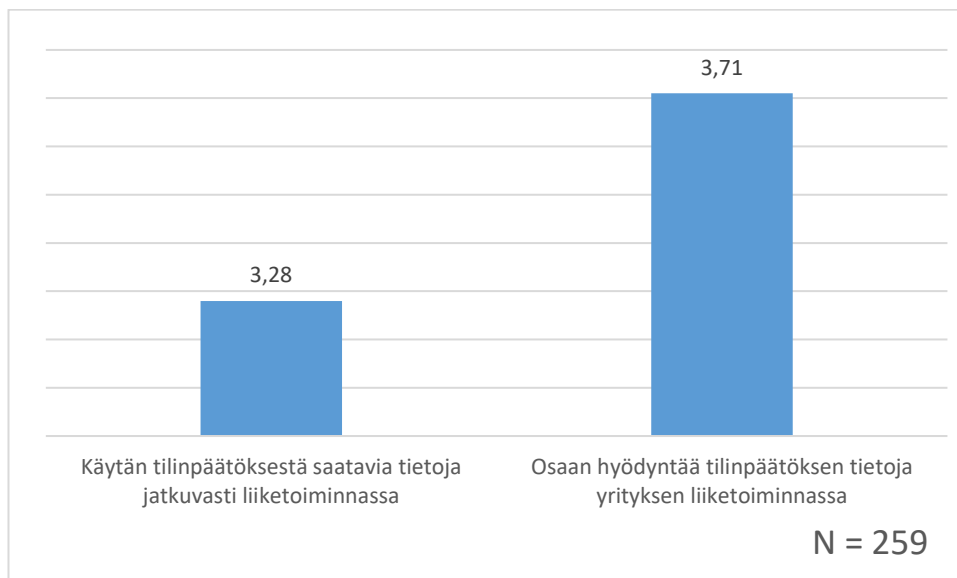
Vastaajista suurin osa (57 %) ilmoitti perehtyvänsä tuloslaskelman ja taseen tietoihin kerran kuukaudessa, seuraavaksi eniten (19 %) vastaajista ilmoitti perehtyvänsä tuloslaskelman ja taseen tietoihin kerran vuodessa. 4 % vastaajista kertoi, etteivät perehdy tuloslaskelman ja taseen tietoihin ollenkaan.

Kuvaaja 10 Vastaajien tuloslaskelmaan ja taseeseen perehtymisen aikaväli

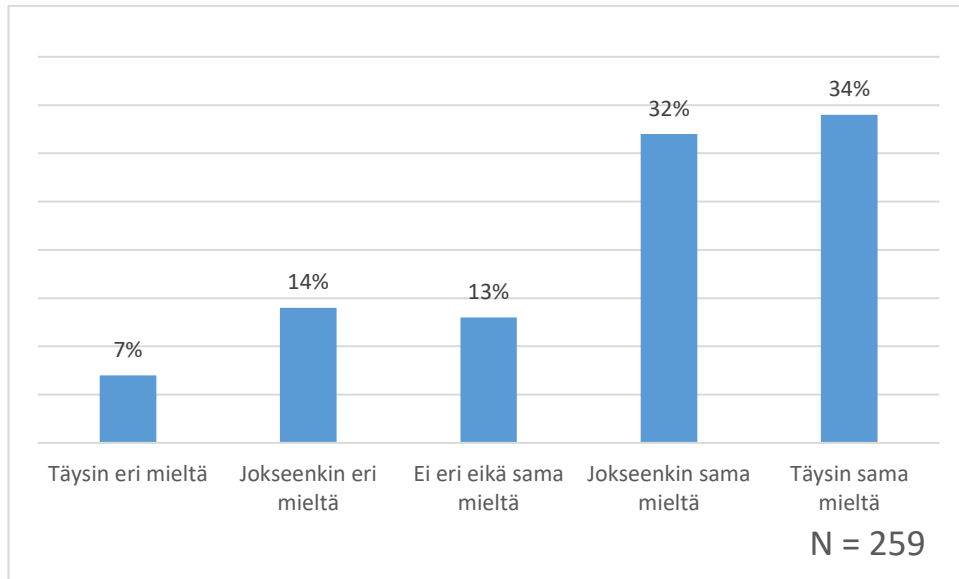
Väittämiin ”käytän tilinpäätöksestä saatavia tietoja jatkuvasti liiketoiminnassa” ja ”osaan hyödyntää tilinpäätöksen tietoja yrityksen liiketoiminnassa” vastattiin asteikolla 1 (täysin eri mieltä) - 5 (täysin samaa mieltä). Vastauksien keskiarvoksi

tilinpäätöksen tietojen käyttämisestä muodostui 3,28 ja tilinpäätöksen tietojen hyödyntämisen keskiarvoksi muodostui 3,71. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

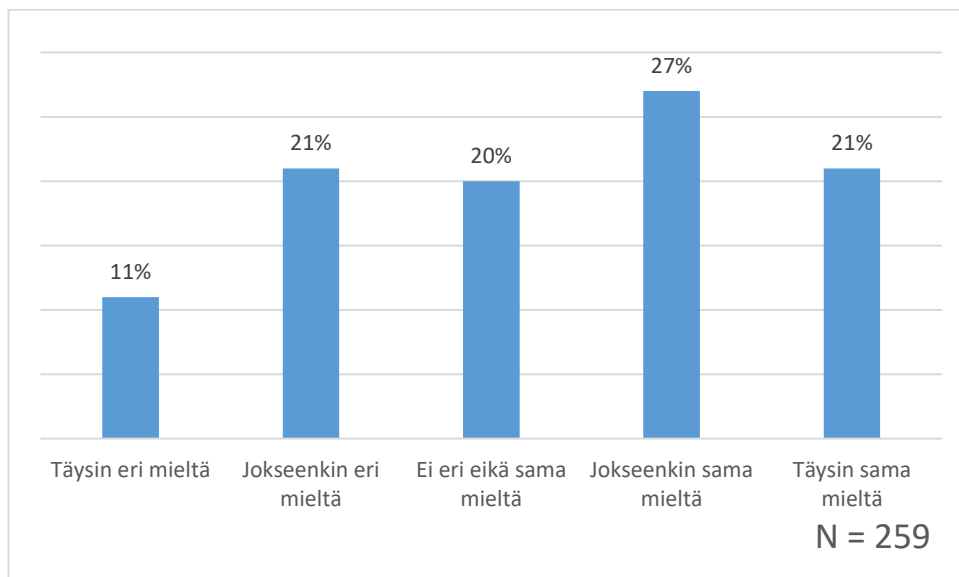
Kuvaaja 11 Vastaajien tilinpäätöksestä saatavien tietojen käyttäminen ja hyödyntäminen

”Osaan hyödyntää tilinpäätöksen tietoja yrityksen liiketoiminnassa” väittämään vastattiin asteikolla 1 (täysin eri mieltä) - 5 (täysin samaa mieltä). Vastaajista eniten (34 %) olivat täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (32 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (7 %) vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 12 Vastaajien arvio osaamisestaan hyödyntää tilinpäätöksen tietoja

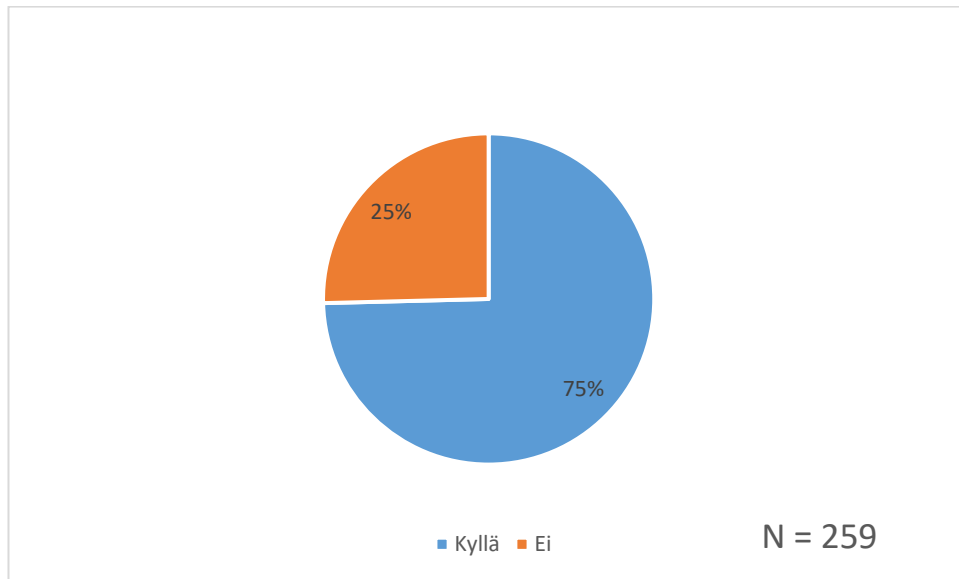
”Käytän tilinpäätöksestä saatavia tietoja jatkuvasti liiketoiminnassa” väittämään vastattiin asteikolla 1 (täysin eri mieltä) - 5 (täysin samaa mieltä). Vastaajista eniten (27 %) olivat jokseenkin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (21 %) vastaajista oli täysin samaa mieltä tai jokseenkin eri mieltä ja vähiten (11 %) vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 13 Vastaajien tilinpäätöksen tietojen käyttäminen jatkuvasti liiketoiminnassa

Vastaajista 75 % kertoi seuraavansa yrityksensä taloudellista tilannetta tilinpäätöksestä saatavien tunnuslukujen avulla. 25 % vastaajista kertoi, etteivät

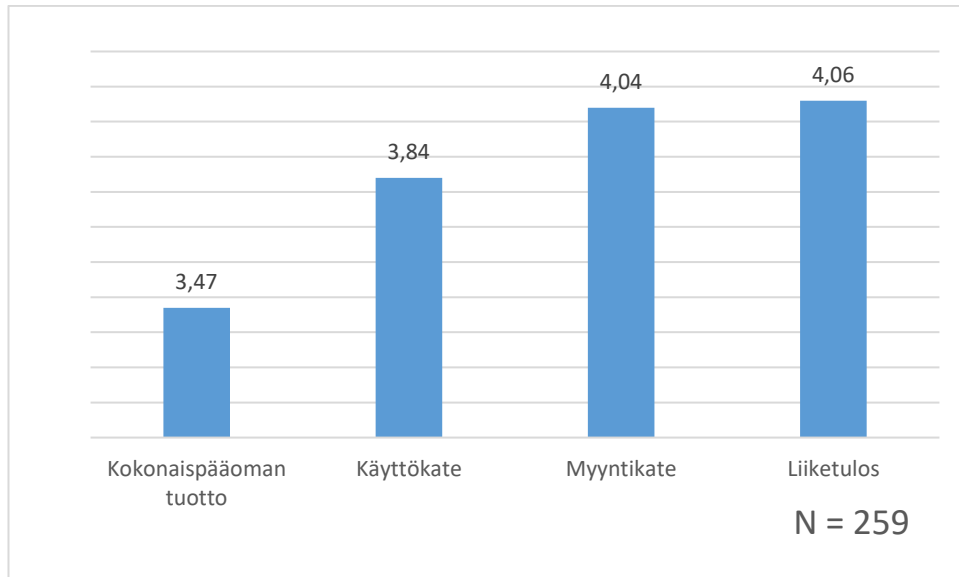
seuraa yrityksensä taloudellista tilannetta tilinpäätöksestä saatavien tunnuslukujen avulla. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 14 Vastaajien talouden seuraaminen tilinpäätöksen tunnuslukujen avulla

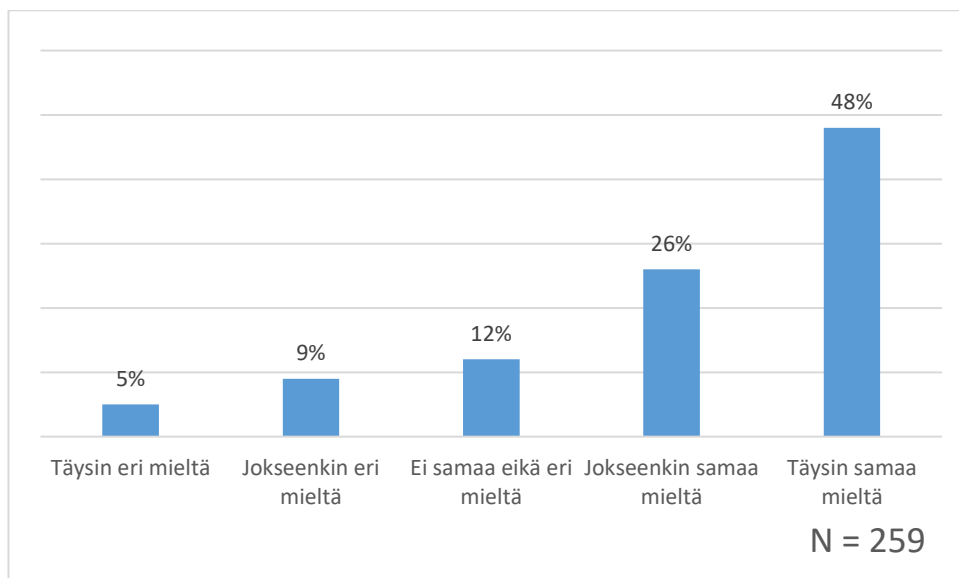
4.4.3 Tilinpäätöksen tunnusluvut

Tunnen ja osaan käyttää seuraavia kannattavuutta mittaavia tunnuslukuja vastattiin asteikolla 1 (täysin eri mieltä) - 5 (täysin samaa mieltä). Vastaajien keskuudessa parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää liike tulosta, jonka keskiarvoksi muodostui 4,06. Seuraavaksi parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää tunnuslukua myyntikate, jonka keskiarvoksi muodostui 4,04. Vähiten tunnettavuutta ja käyttöä ilmeni kokonaispääoman tuotossa, jonka keskiarvoksi muodostui 3,47. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 15 Vastaajien arvio kannattavuuden tunnuslukujen tuntemuksesta ja käytöstä

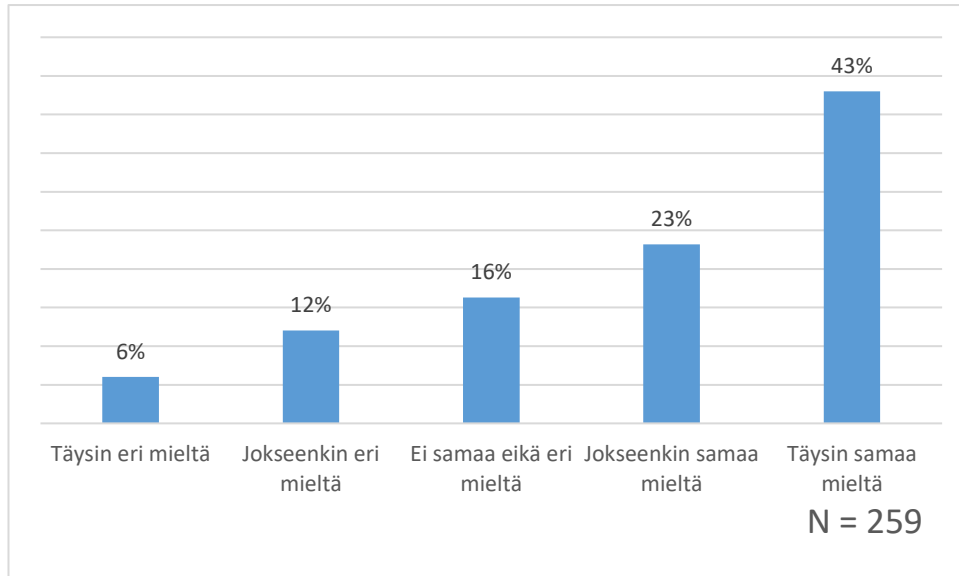
Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää myyntikatetta” vastanneista suurin osa (48 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (26 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (5 %) vastaajista oli täysin erimieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 16 Vastaajien arvio myyntikatteen tuntemuksesta ja käyttämisestä

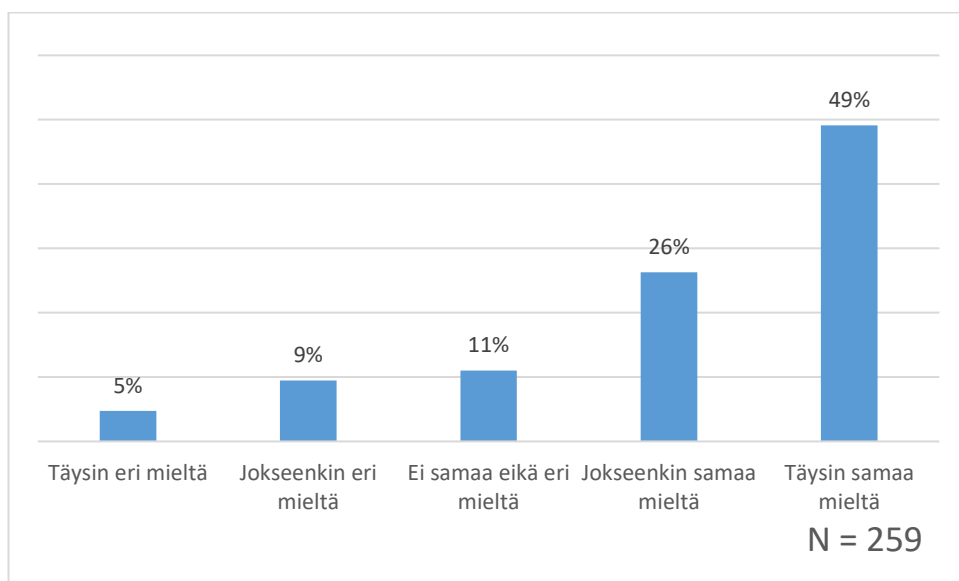
Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää käyttökateetta” vastanneista suurin osa (43 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (23 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja

vähiten (6 %) vastaajista oli täysin erimieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

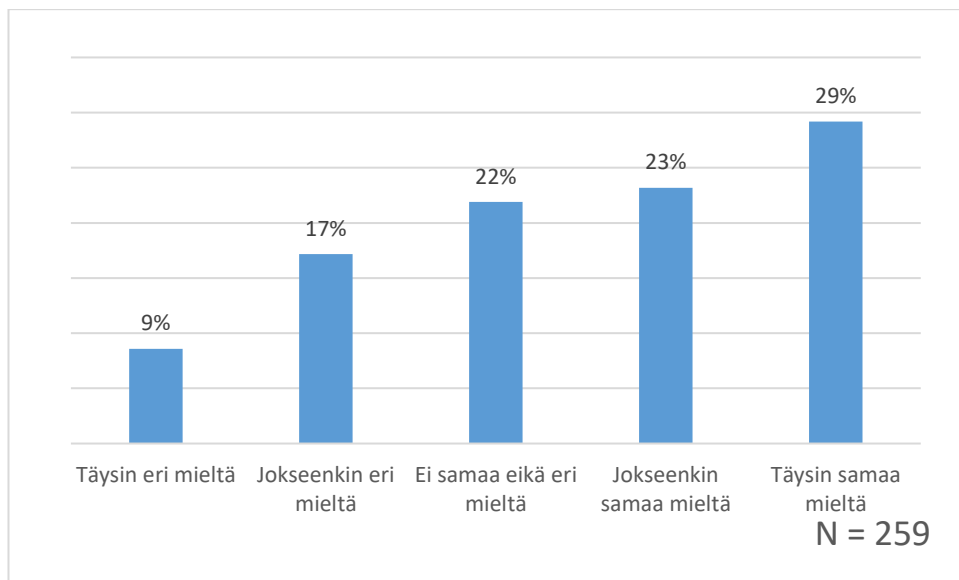
Kuvaaja 17 Vastaajien arvio käyttökatteen tuntemuksesta ja käyttämisestä

Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää liiketuloista” vastanneista suurin osa (49 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (26 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (5 %) vastaajista oli täysin erimieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

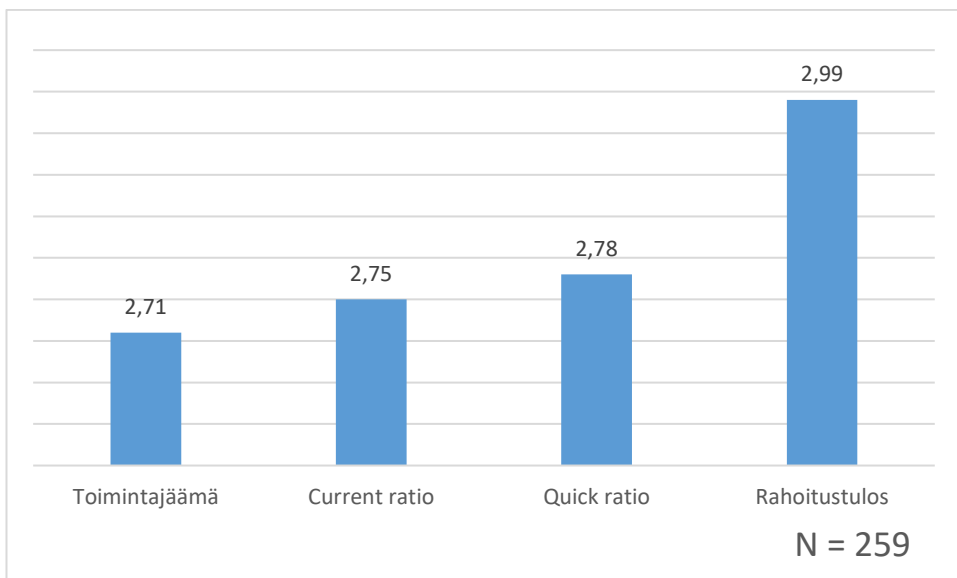
Kuvaaja 18 Vastaajien arvio liiketuloksen tuntemuksesta ja käyttämisestä

Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää kokonaispääoman tuottoa” vastanneista suurin osa (29 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (23 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (9 %) vastaajista oli täysin erimieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

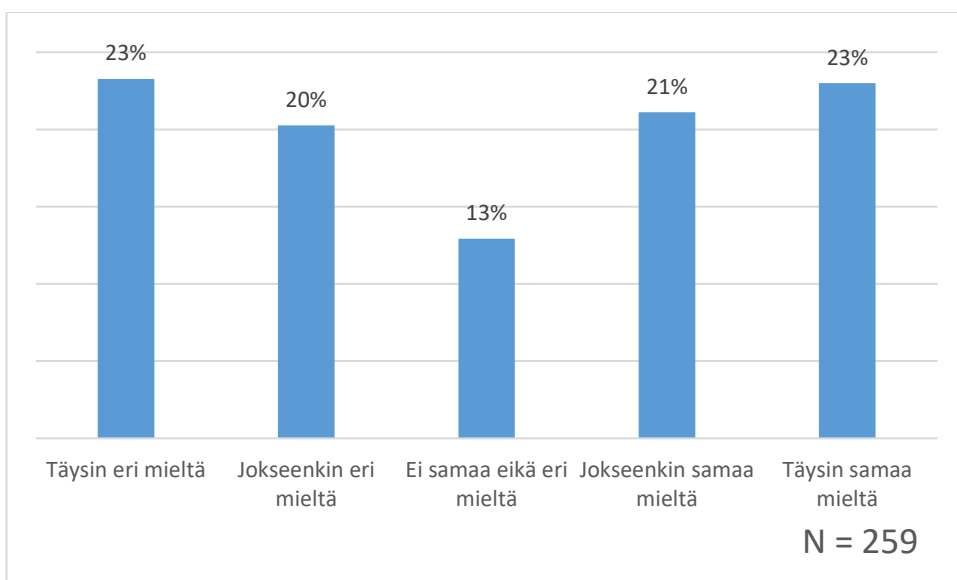
Kuvaaja 19 Vastaajien arvio kokonaispääoman tuoton tuntemuksesta ja käyttämisestä

Tunnen ja osaan käyttää seuraavia maksuvalmiutta mittaavia tunnuslukuja vastattiin asteikolla 1 (täysin eri mieltä) - 5 (täysin samaa mieltä). Vastaajien keskuudessa parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää rahoitustulosta, jonka keskiarvoksi muodostui 2,99. Seuraavaksi parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää tunnuslukua quick ratio, jonka keskiarvoksi muodostui 2,78. Vähiten tunnettavuutta ja käyttöä ilmeni toimintajäämän kohdalla, jonka keskiarvoksi muodostui 2,71. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 20 Vastaajien arvio maksuvalmiuden tunnuslukujen tuntemuksesta ja käytöstä

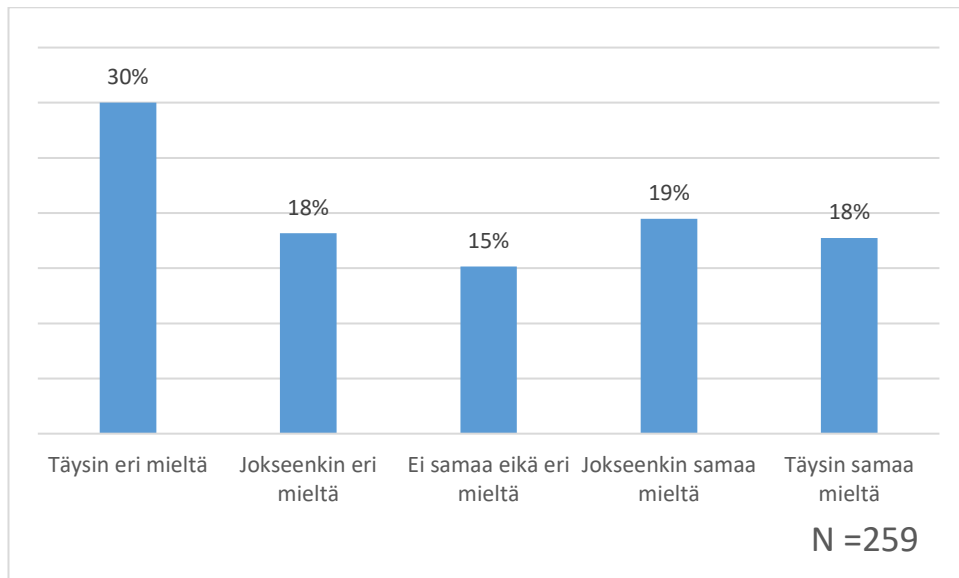
Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää rahoitustulosta” vastanneista suurin osa (23 %) oli täysin eri mieltä tai täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (21 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (13 %) vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 21 Vastaajien arvio rahoitustuloksen tuntemuksesta ja käyttämisestä

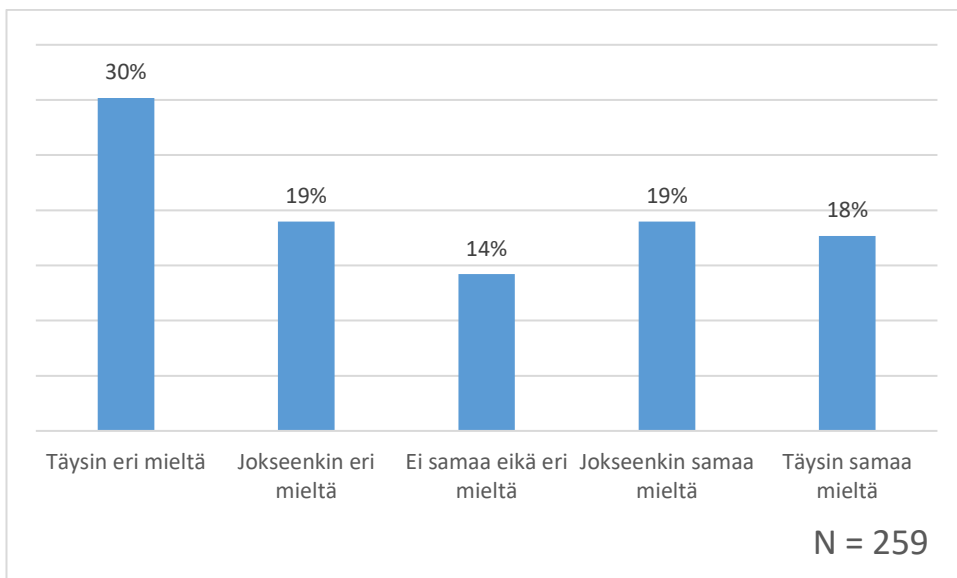
Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää quick ratiota” vastanneista suurin osa (30 %) oli täysin eri mieltä, seuraavaksi eniten (19 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten

(15 %) vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

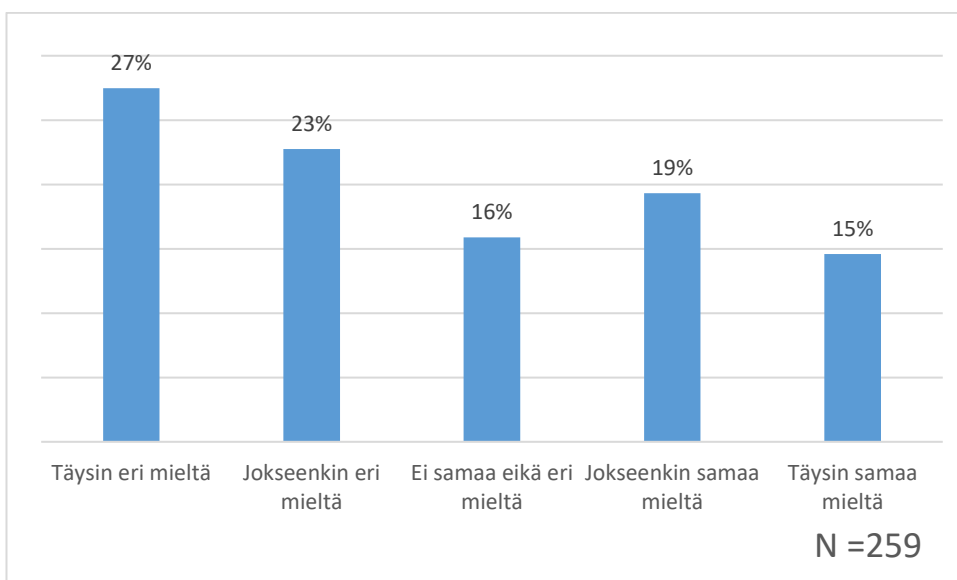
Kuvaaja 22 Vastaajien arvio quick ration tuntemuksesta ja käyttämisestä

Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää Current ratiota” vastanneista suurin osa (30 %) oli täysin eri mieltä, seuraavaksi eniten (19 %) oli jokseenkin samaa mieltä tai jokseenkin eri mieltä ja vähiten (14 %) vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

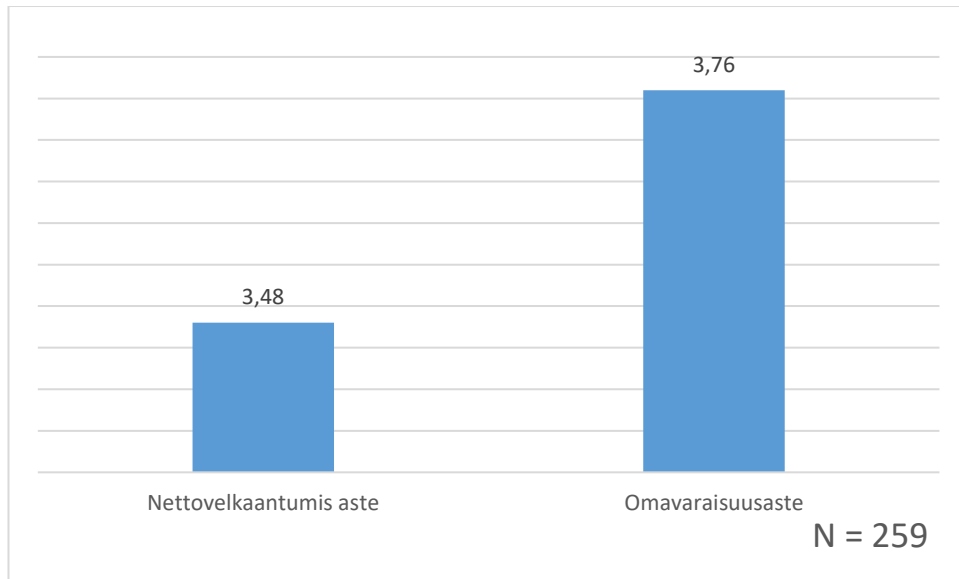
Kuvaaja 23 Vastaajien arvio current ration tuntemuksesta ja käyttämisestä

Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää toimintajäämää” vastanneista suurin osa (27 %) oli täysin eri mieltä, seuraavaksi eniten (23 %) oli jokseenkin eri mieltä ja vähiten (15 %) vastaajista oli täysin samaa mieltä. Vastajaan oli mahdollista ohittaa kysymys.

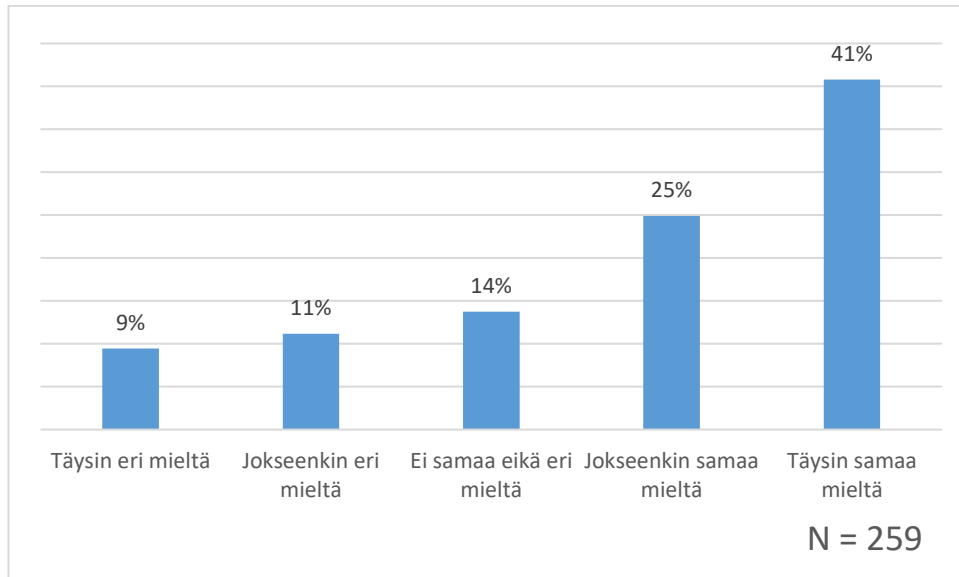
Kuvaaja 24 Vastaajien arvio toimintajäämän tuntemuksesta ja käyttämisestä

Tunnen ja osaan käyttää seuraavia vakavaraisuutta mittaavia tunnuslukuja vastattiin asteikolla 1 (täysin eri mieltä) - 5 (täysin samaa mieltä). Vastaajien keskuudessa paremmin tunnettiin ja osattiin käyttää omavaraisuusastetta, jonka keskiarvoksi muodostui 3,76. Hieman huonommin tunnettiin ja osattiin käyttää nettovelkaantumisastetta, jonka keskiarvoksi muodostui 3,48. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

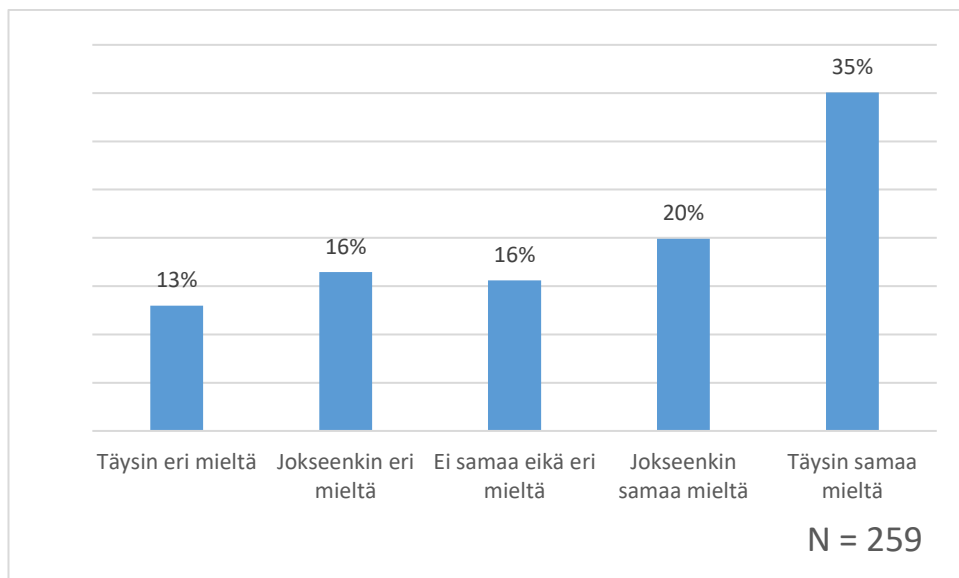
Kuvaaja 25 Vastaajien arvio vakavaraisuuden tunnuslukujen tuntemuksesta ja käytöstä

Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää omavaraisuusastetta” vastanneista suurin osa (41 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (25 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (9 %) vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 26 Vastaajien arvio omavaraisuusasteen tuntemuksesta ja käyttämisestä

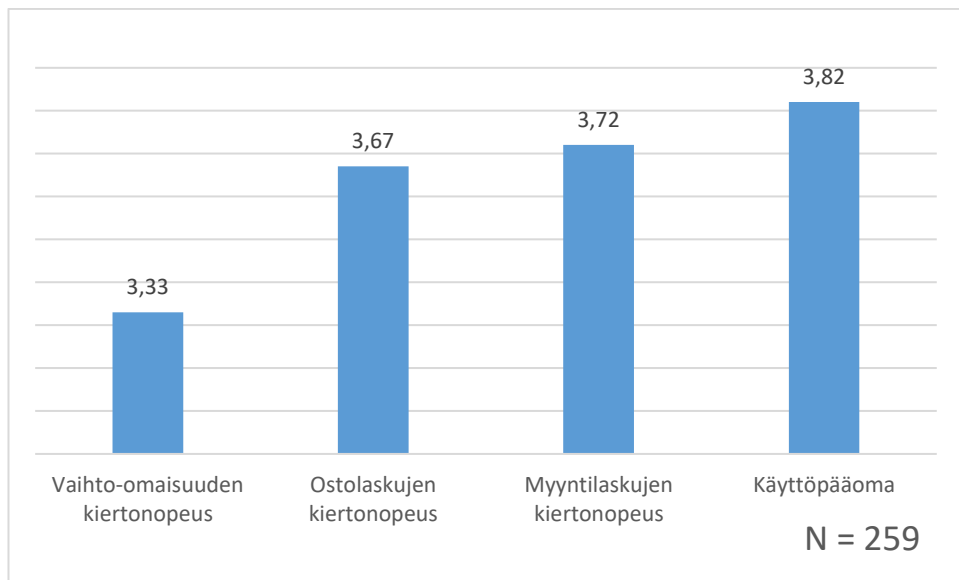
Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää nettovelkaantumisasetta” vastanneista suurin osa (35 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (20 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (13 %) vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 27 Vastaajien arvio nettovelkaantumisasasteen tuntemuksesta ja käyttämisestä

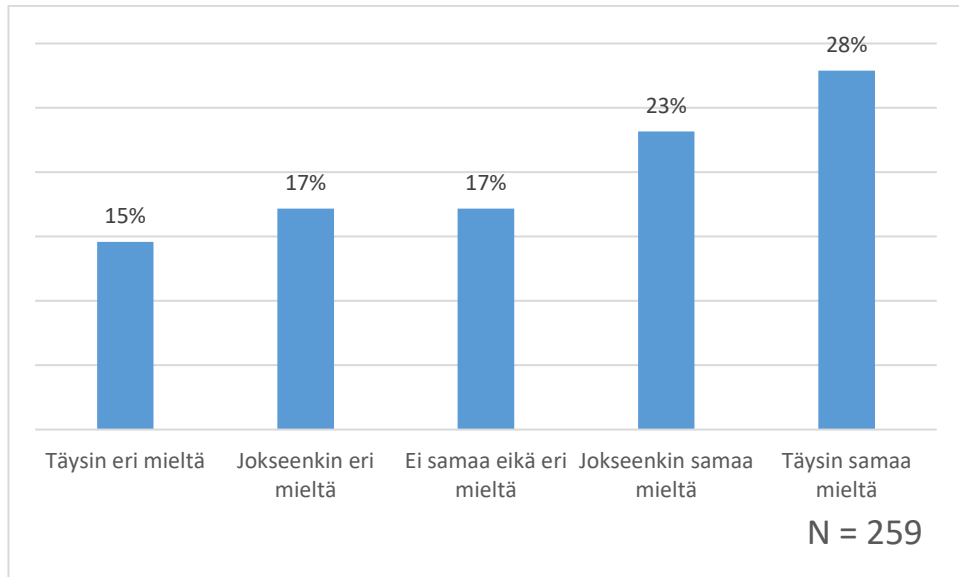
Tunnen ja osaan käyttää seuraavia tehokkuutta mittaavia tunnuslukuja vastattiin asteikolla 1 (täysin eri mieltä) - 5 (täysin samaa mieltä). Vastaajien keskuudessa

parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää käyttöpääomaa, jonka keskiarvoksi muodostui 3,82. Seuraavaksi parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää tunnuslukua myyntilaskujen kiertonopeutta, jonka keskiarvoksi muodostui 3,72. Vähiten tunnettavuutta ja käyttöä ilmeni vaihto-omaisuuden kiertonopeuden kohdalla, jonka keskiarvoksi muodostui 3,33. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

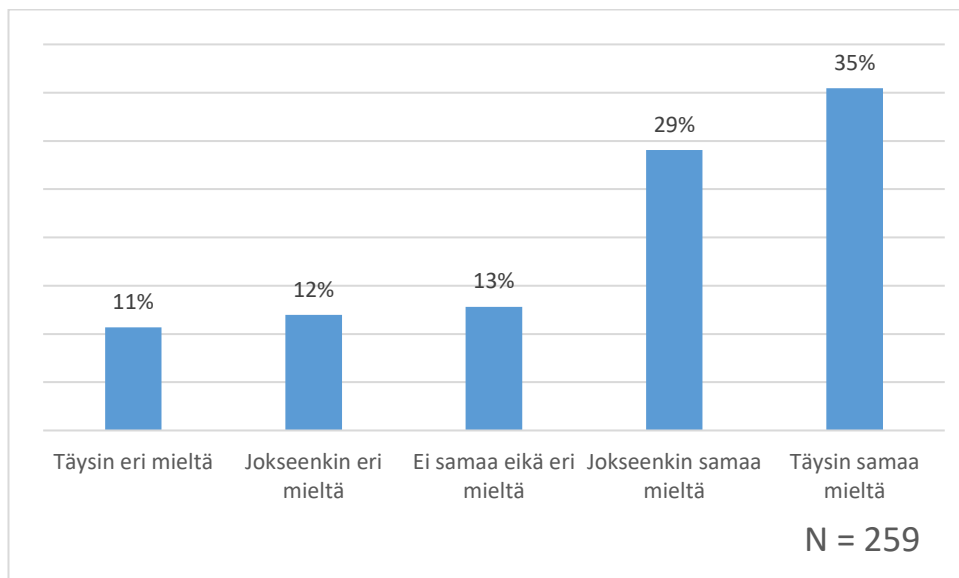
Kuvaaja 28 Vastaajien arvio tehokkuuden tunnuslukujen tuntemuksesta ja käytöstä

Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää vaihto-omaisuuden kiertonopeutta” vastanneista suurin osa (28 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (23 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (15 %) vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 29 Vastaajien arvio vaihto-omaisuuden kiertonopeuden tuntemuksesta ja käyttämisestä

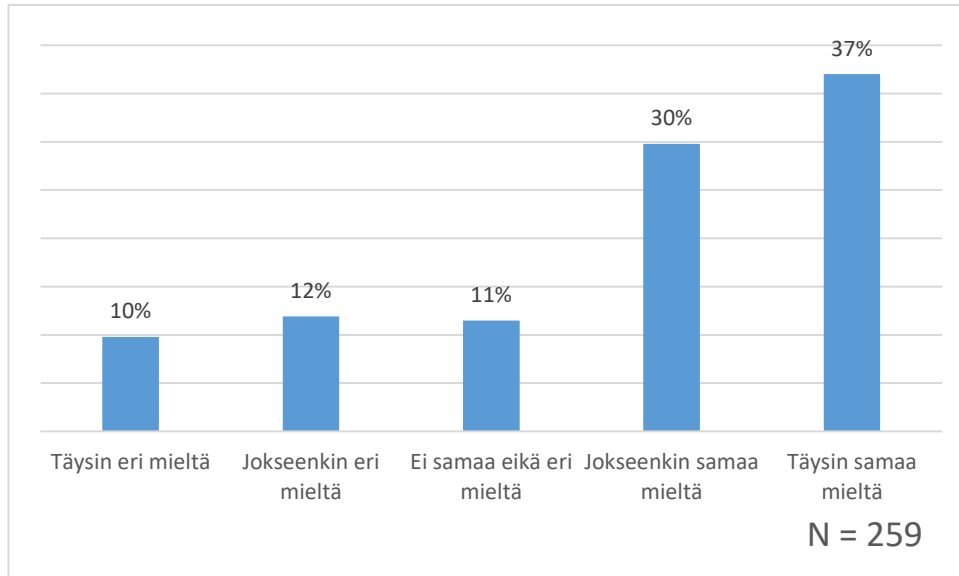
Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää ostolaskujen kiertonopeutta” vastanneista suurin osa (35 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (29 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (11 %) vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 30 Vastaajien arvio ostolaskujen kiertonopeuden tuntemuksesta ja käyttämisestä

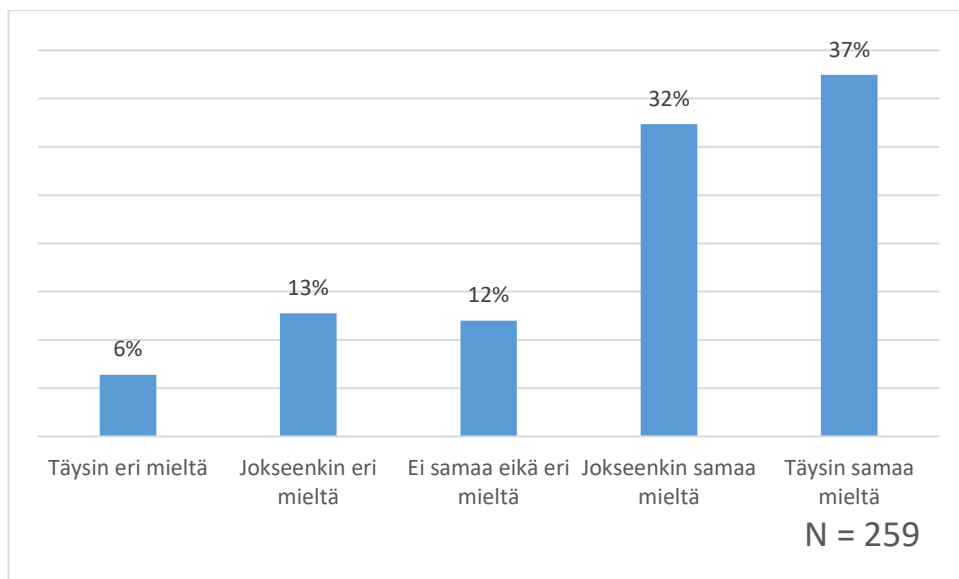
Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää myyntilaskujen kiertonopeutta” vastanneista suurin osa (37 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (30 %) oli jokseenkin

samaa mieltä ja vähiten (10 %) vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

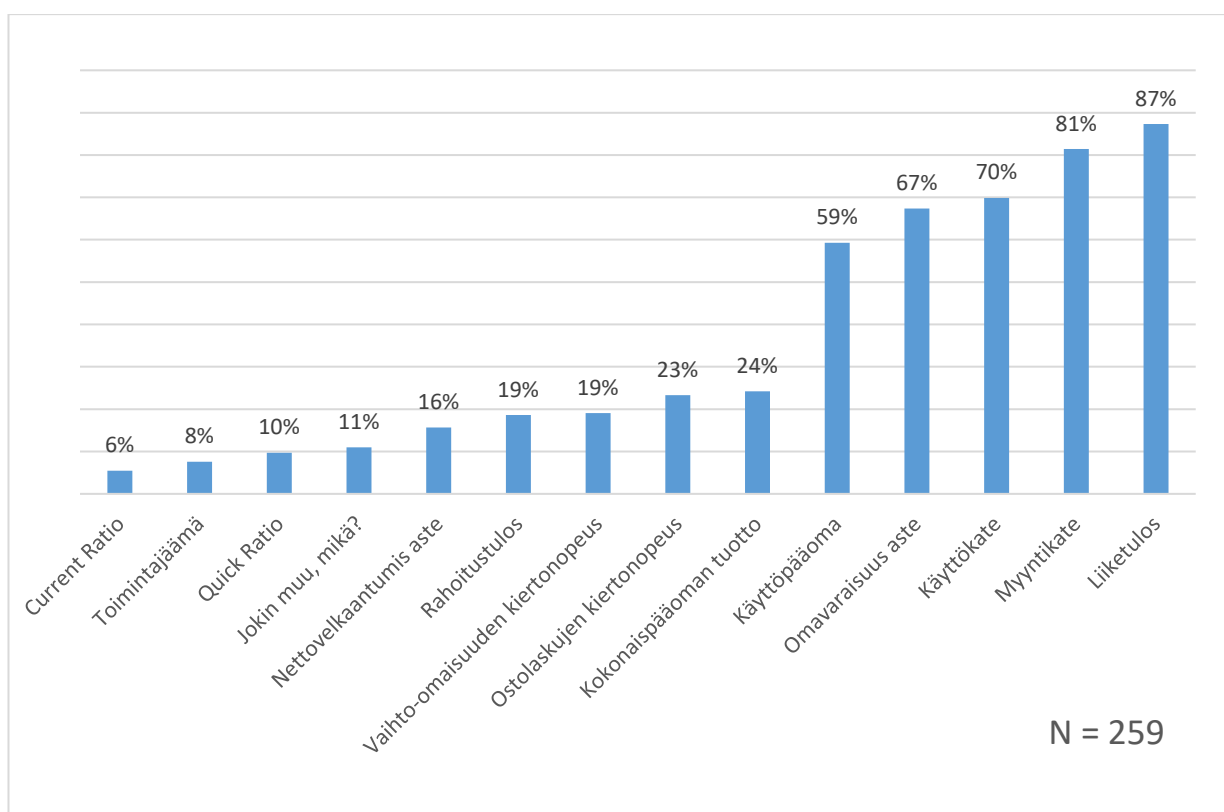
Kuvaaja 31 Vastaajien arvio myyntilaskujen kiertonopeuden tuntemuksesta ja käyttämisestä

Väittämään ”tunnen ja osaan käyttää käyttöpääomaa” vastanneista suurin osa (37 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (32 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (6 %) vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 32 Vastaajien arvio käyttöpääoman tuntemuksesta ja käyttämisestä

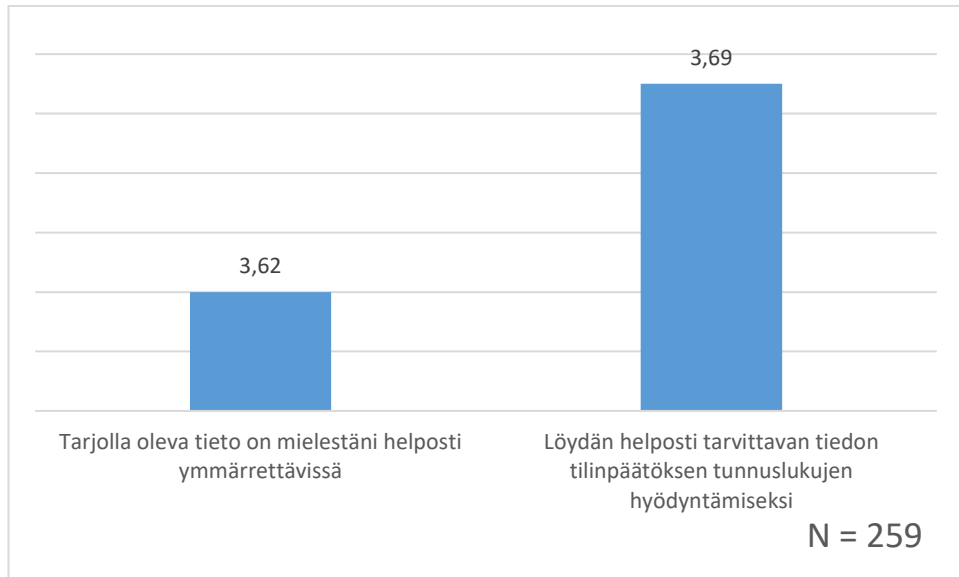
Vastaajien mielestä viisi tärkeintä tunnuslukua oli Liiketulos (87 %), Myyntikate (81 %), Käyttökate (70 %), Omavaraisuus aste (67 %) ja käyttöpääoma (59 %). Vähiten tärkeäksi koettiin current ratio (6 %). Jokin muu, mikä vastasi (11 %) ja yleisimmäksi vastaukseksi muodostui myyntisaamisten kiertonopeus. Vastaajat valitsivat listasta 5 heidän mielestään tärkeintä tunnuslukua, vastaaminen oli pakollista.

Kuvaaja 33 Viisi tärkeintä tunnuslukua vastaajien keskuudessa

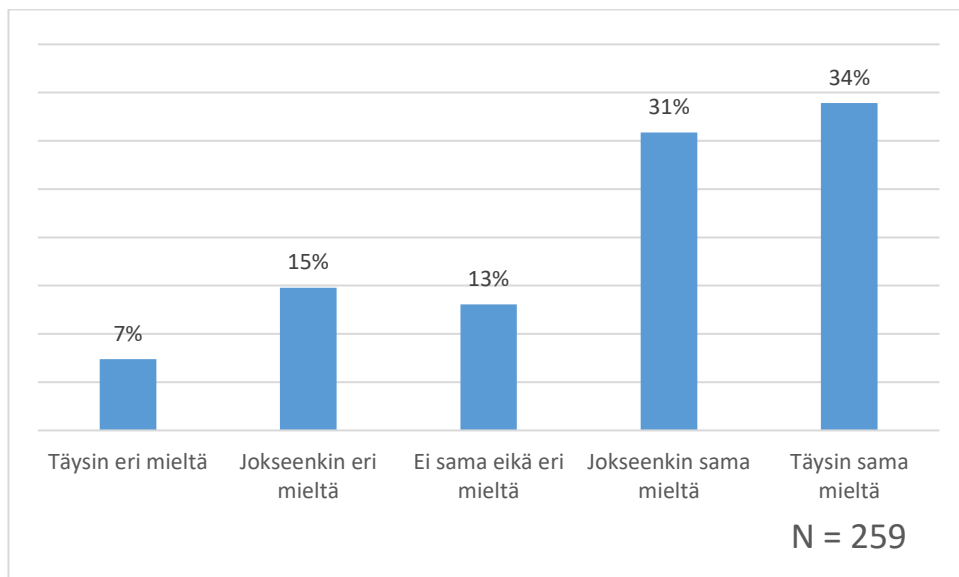
4.4.4 Tiedon löytäminen

Väittämiin ”löydän helposti tarvittavan tiedon tilinpäätöksen tunnuslukujen hyödyntämiseksi” ja ”tarjolla oleva tieto on mielestäni helposti ymmärrettävissä” vastattiin asteikolla 1 (täysin eri mieltä) - 5 (täysin samaa mieltä). Vastauksien keskiarvoksi tiedon löydettävyydestä muodostui 3,69 ja tiedon ymmärrettävyydestä keskiarvoksi muodostui 3,62. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 34 Vastaajien arvio tiedon löytämisen helppoudesta ja sen ymmärtämisestä

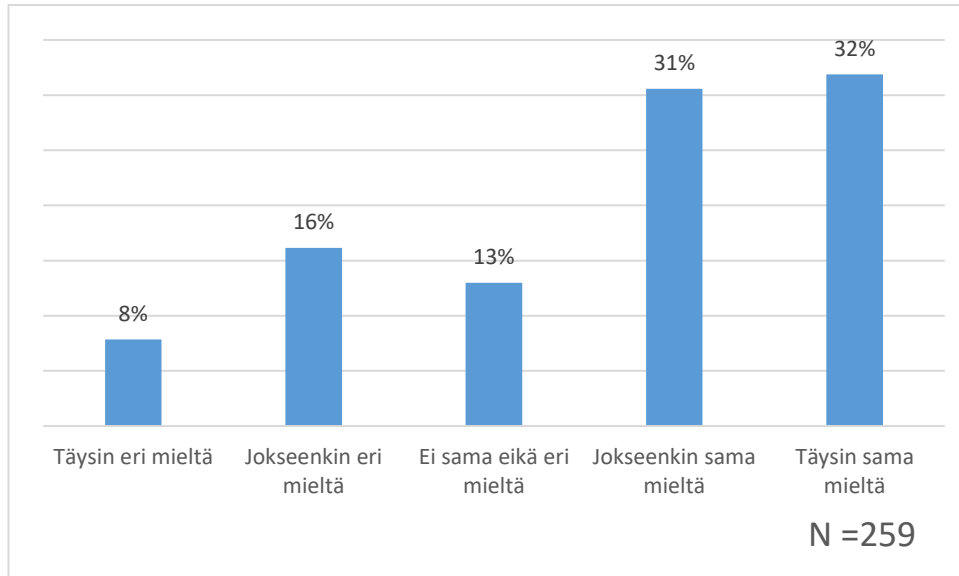
Väittämään ”löydän helposti tarvittavan tiedon tilinpäätöksen tunnuslukujen hyödyntämiseksi” vastanneista suurin osa (34 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (31 %) oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (7 %) vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

Kuvaaja 35 Vastaajien arvio tiedon löytämisestä

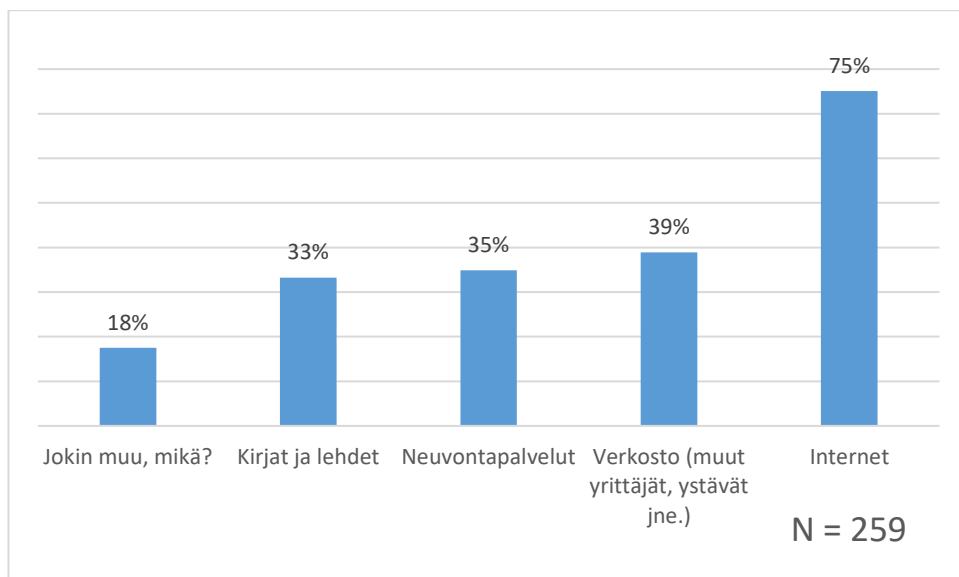
Väittämään ”tarjolla oleva tieto on mielestäni helposti ymmärrettävissä” vastanneista suurin osa (32 %) oli täysin samaa mieltä, seuraavaksi eniten (31 %) oli

jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (8 %) vastaajista oli täysin eri mieltä. Vastaajan oli mahdollista ohittaa kysymys.

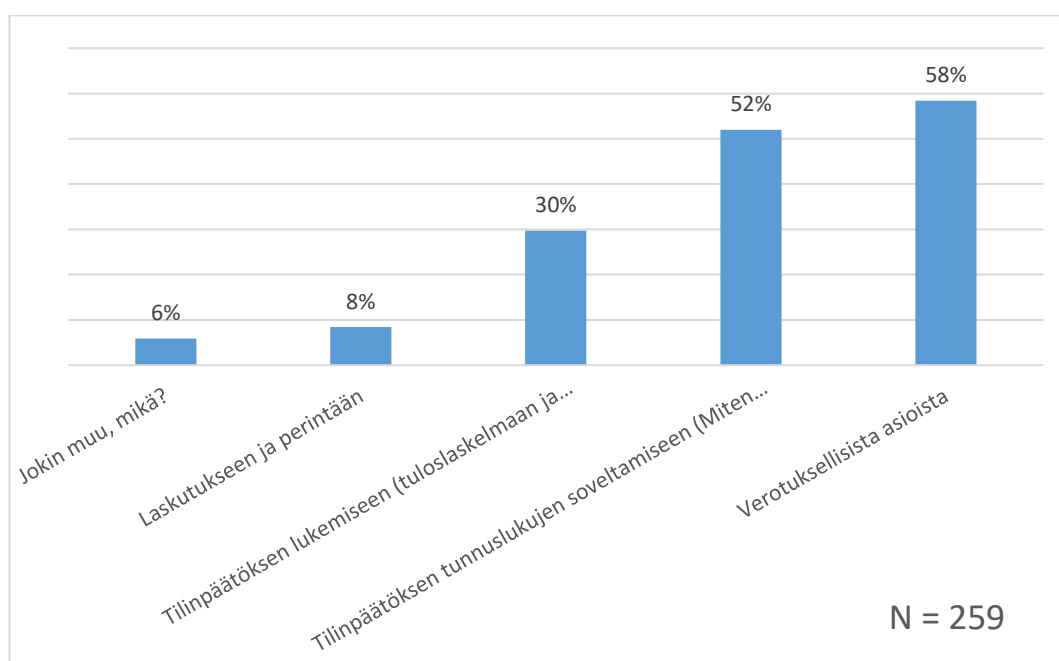
Kuvaaja 36 Vastaajien arvio tiedon ymmärrettävyydestä

Vastaajista suurin osa (75 %) käytti tiedonhakukanavana internetiä, seuraavaksi eniten (39 %) vastaajista haki tietoa verkostoista ja vähiten (18 %) tietoa haettiin jostain muualta, joka tämän tutkimuksen mukaan yleisimmin tarkoitti kirjanpitäjää tai tilitoimistoa. Vastaajan oli mahdollista vastata useampi vaihtoehto tai ohittaa kysymys.

Kuvaaja 37 Vastaajien tiedonhankintakanavat

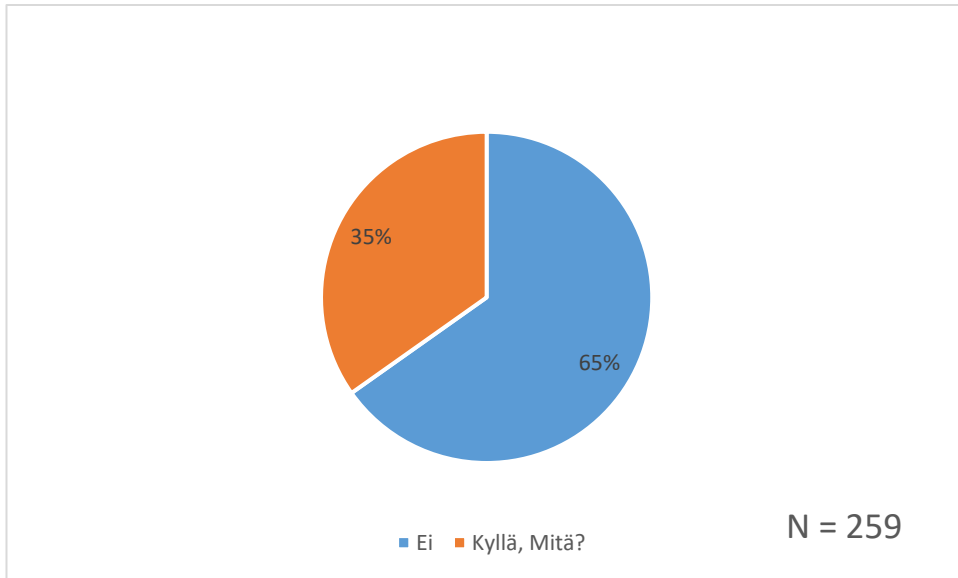
Suurin osa vastaajista (58 %) kaipasi lisätietoa verotuksellisiin asioihin, seuraavaksi eniten (52 %) lisätietoa vastaajien keskuudessa kaivattaisiin tilinpäätöksen tunnuslukujen soveltamiseen, kuten omien lukujen vertaaminen alan muihin toimijoihin ja vähiten 6 % johonkin muuhun. Tällaisia asioita oli muun muassa liiketoiminnan kannattava lopettaminen ja yritystoiminnassa tarvittavia lakiasiain tietoja. Vastaajilla oli mahdollista vastata useampi vaihtoehto tai ohittaa kysymys.

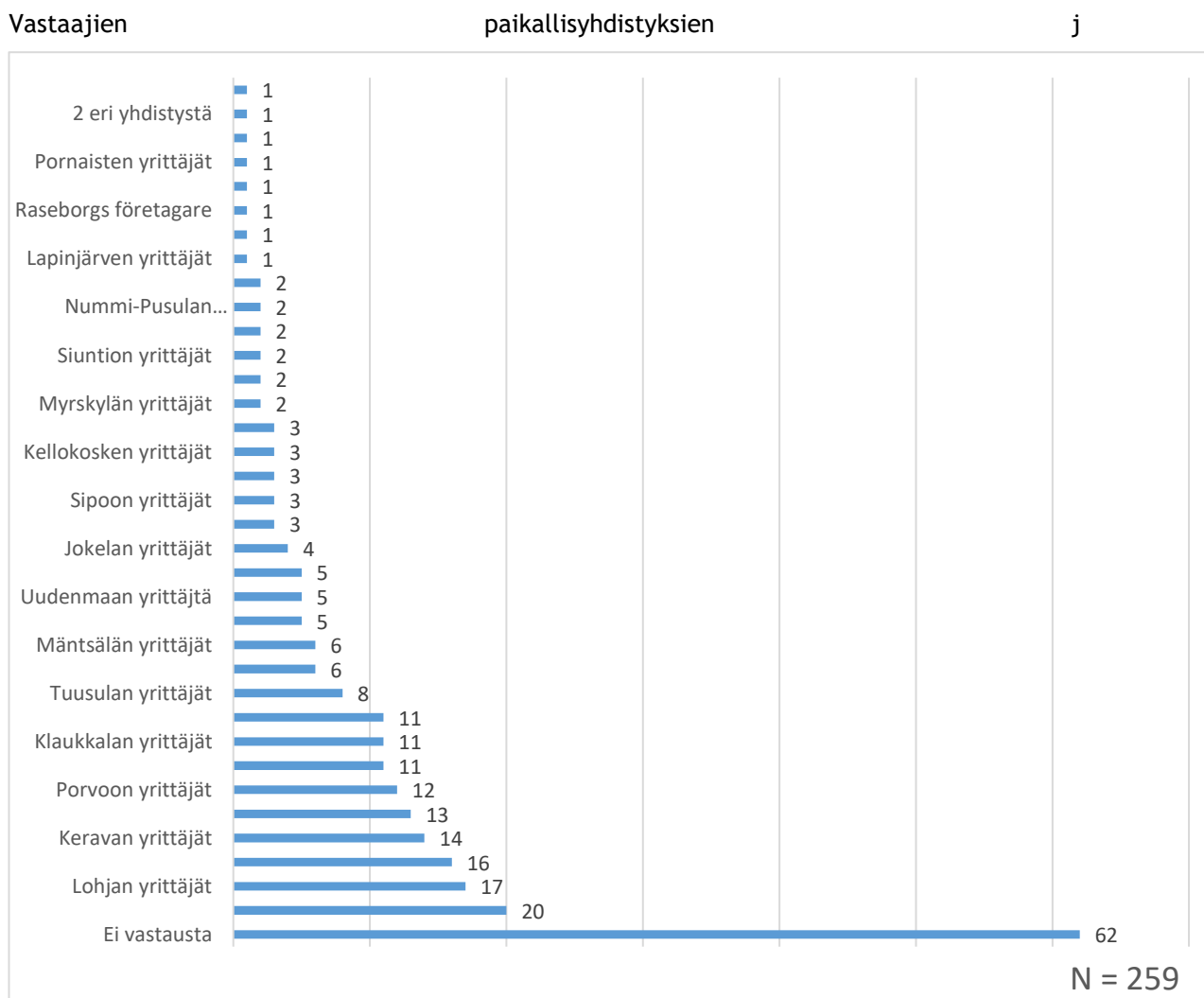
Kuvaaja 38 Vastaajien lisätiedon tarve

4.4.5 Uudenmaan yrittäjien kysymykset

65 % vastaajista eivät kokeneet kaivavansa lisäkoulutusta yrityksen taloushallinnon liittyvissä asioissa. 35 % vastaajista koki kaipaavansa lisää koulutusta taloushallintoon liittyviin asioihin, tällaisia olivat mm. perusasiat tilinpäätöksen lukemiseen liittyen ja verotukselliset asiat.

Kuvaaja 39 Vastaajien kokema tarve lisäkoulutuksesta taloushallintoon liittyviin asioihin

Kuvaaja 40 Vastaajien paikallisyhdistys

4.5 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

4.5.1 Aineiston keruu

Laadullisessa tutkimuksessa käytetään aineiston keräämiseksi keskustelunomaista haastattelua ja avoimia kysymyksiä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa voidaan käyttää myös tutkimusta tai muuta tarkoitusta varten kerättyä kirjallista, kuvallista tai äänimateriaalia. Lähestymistapa valitaan, riippuen millaisiin kysymyksiin haetaan vastauksia tutkimuksen avulla. Laadullisen tiedon keräämisessä tutkija voi itse valita haastateltavat tai käyttää lumipallo-otanta, jolloin haastateltavat itse ilmoittautuvat tutkimukseen. Opinnäytetyössä käytetty otantamenetelmä on niin sanotusti eliittiotanta. Eliittiotannasta on kyse, kun tutkija valitsee itse tutkimukseen haastateltavat, joilta uskotaan saatavan parhaiten tietoa tutkittavasta ilmiöstä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2016.)

Tutkimukseen etsittiin haastateltavia sidosryhmien avulla. Etsinnässä käytettiin eri sidosryhmiä, jotta haastateltavilla olisi mahdollisimman erilainen kokemus mikroyrittäjistä. Tarkoituksena oli haastatella henkilöitä, joilla on tietämystä mikroyrittäjien talousasioiden osaamisesta, josta syystä etsittiin haastatteluihin talousalan asiantuntijoita, tilitoimiston työntekijöitä sekä mikroyrittäjiä. Taulukossa 1 on esitetty kaikki haastateltavat, heidän ammattinimikkeensä sekä haastattelun ajankohta.

Nimi	Ammatti	Ajankohta
Tommi Leikas	Konsultti, DI	23.3.2017
Merja Iiskola	Lehtori, KTM	29.3.2017
Irina Kallio	Kirjanpitäjä, KLT	30.3.2017
Paula Jokijärvi	Kirjanpitäjä, KLT	4.4.2017
Santeri Heitto	Pitkäaikainen yrittäjä	11.4.2017

Taulukko 1 Haastateltavat

Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin puolistrukturoitua haastattelua. Puolistrukturoitu haastattelu on lomake- ja avoimahaastattelun välimuoto, jolloin haastattelija esittää kaikille haastateltaville lähes samat kysymykset ja suurin piirtein samassa järjestyksessä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2016.)

Tutkimuksen kaikissa haastatteluissa käytettiin tutkimuksen suunnitteluvaiheessa laadittua kyselynrunkoa. Kysymykset esitettiin kaikille haastateltaville likipitään samassa järjestyksessä ja samassa muodossa. Kysymyksiä muokattiin vastaamaan haastateltavan suhdetta mikroyrittäjiin. Kysymysrunko löytyy liitteenä kolme.

4.5.2 Analyysimenetelmät

Kvalitatiivisesta tutkimuksesta saatavan tiedon analysointiin ei löyty yksiselitteistä ratkaisua. Laadullisesta tutkimuksesta ei saada numeraalista dataa, jota voitaisiin yleispätevän kaavan mukaan analysoida. Laadullista tietoa analysoidessa täytyy löytää kyseiseen aineiston analysointiin sopiva ratkaisu. Laadullisen aineiston analysointi vaatii tutkijalta aineiston sisältöön perehtymistä, jolla tarkoitetaan aineiston huolellista lukemista, tekstin jäsentelyä ja pohdiskelua. Tavoitteena on löytää aineistosta asiat, jotka nousevat esille ja ovat tutkimuksen kannalta relevantteja. Usein aineisto jaetaan luokittain tai aiheittain, jotta aineistoa olisi helpompi tulkita. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2016.)

Yleisin laadullisen tutkimuksen muoto on haastattelu, jota analysoidessa aineisto litteroidaan. Litteroinnilla pyritään helpottamaan aineiston käsittelemistä ja hallitsemista kirjoittamalla äänitetty aineiston puhtaaksi. Litteroinnissa täytyy ottaa huomioon tutkimusongelma ja pohtia, ollaanko kiinnostuneita vain sisällöstä, vai otetaanko myös huomioon haastateltavan eleet ja kielenkäyttö. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2016.)

Kaikki haastattelut äänitettiin ja kuunneltiin läpi kahteen otteeseen. Tutkimuksen kaikki haastattelut litteroitiin ja kaikki puhutut lauseet ja virkkeet kirjoitettiin ylös. Tutkimuksemme kannalta haastateltavien ilmaisut, eleet tai kielen käyttö eivät olleet olennaisia. Litteroitu teksti koodattiin, joka tarkoittaa tekstin luokittelua tai jäsenteleävää merkkäämistä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2016.) Kaikki haastattelut purettiin pieniin osiin ja luokiteltiin Excel-taulukkoon sanoina tai lauseina. Luokittelussa otettiin huomioon kaikki tutkimuskysymyksiin vastaavat huomiot. Kaikki termit tai huomiot merkattiin taulukkoon yhtä monta kertaa, kun ne nousivat haastatteluista esille. Haastateltavien mielestä erittäin oleelliset asiat merkattiin taulukkoon kahteen kertaan.

Laadullisen aineistoin analysoinnin helpottamiseksi tehtiin saaduista tuloksista sanapilvet, jotka kuvaavat kaikkia tuloksia tärkeys järjestyksessä. Sanapilvessä isoin sana tai lause on haastateltavien mukaan tärkein. Sanojen koko pienenee sitä mukaan, mitä vähemmän kyseisiä asioita nousi haastatteluista esille.

5 Tutkimustulokset

Tässä osiossa käydään läpi kyselytutkimuksen ja haastatteluiden tuloksien koosteet ja niiden analysointi.

5.1 Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset

Sähköpostikyselyn otanta oli 259 vastausta ja kysely lähetettiin 7449 Uudenmaan Yrittäjien jäsenelle, Uudenmaan Yrittäjien toimesta. Kyselyn vastausprosentti oli noin 3,5 %. Kyselyllä pyrimme selvittämään yrittäjien tietämystä ja tuntemusta tilinpäätöksen tunnusluvuista.

Kyselyn tuloksia tarkastellessamme huomataan, että vastaajien yrityksistä yli puolet (53 %) oli toiminut yli 10 vuotta ja seuraavaksi eniten (24 %) oli toiminut 4-10 vuotta. Yleisin toimiala oli palveluala (47 %) ja seuraavaksi eniten (19 %) toimittiin vähittäis- ja tukkukaupan alalla.

Vastaajista suurimman osan (62 %) yritysmuoto oli osakeyhtiö ja seuraavaksi eniten (28 %) toiminimiä tai yksityisiä elinkeinonharjoittajia. Suurin osa vastaajista (56 %) oli yksin yrittäjiä ja seuraavaksi eniten (31 %) vastaajien yrityksissä työskenteli 2-4 työntekijää. Kyselyyn vastanneiden suurimman osan (38 %) liikevaihto oli 100.000-500.000 (€) välillä, seuraavaksi eniten (22 %) ilmoitti liikevaihdon olevan 10.000-50.000 (€) välillä ja (10 %) ilmoitti liikevaihdokseen yli 1.000.000 (€).

Vastaajista suurimmalla osalla (40 %) oli suoritettuna jokin kaupallinen tutkinto. (38 %) vastaajista oli itseopiskellut tai käynyt kursseja talouteen liittyvistä asioista. 22 % vastaajista ei ollut perehtynyt talousalan asioihin. Lähes kaikki vastaajat tiesivät mikä on tase, tuloslaskelma ja tilinpäätös, näistä eniten tietämättömyyttä (5 %) ilmeni taseen kohdalla ja vähiten (2 %) tilinpäätöksen kohdalla.

Vastaajista suurin osa (79 %) ilmoitti käyttävänsä kirjanpitäjän tai tilitoimiston palveluita ja suurin osa (71 %) sai tuloslaskelman ja taseen kuukausittain. 21 %

vastaajista ei käyttänyt kirjanpitäjän tai tilitoimiston palveluita ja 2 % vastaajista ei saanut tuloslaskelmaa ja tasetta ollenkaan. Suurin osa (57 %) vastaajista tutustui kuukausittain tuloslaskelmaan ja taseeseen, seuraavaksi eniten (19 %) vuosittain ja vähiten (4 %) ei käy tuloslaskelman ja taseen tietoja läpi koskaan.

Suurin osa vastaajista (34 %) oli täysin samaa mieltä kysyttäessä vastaajan omaa mielipidettä osaamisestaan hyödyntää tilinpäätöksen tietoja liiketoiminnassaan, seuraavaksi eniten (32 %) vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja vähiten (7 %) oli täysin eri mieltä. Vastaajista suurin osa (75 %) ilmoitti seuraavansa yrityksensä taloudellista tilannetta tilinpäätöksen tietojen avulla.

Kannattavuuden mittaavista tunnusluvuista parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää liiketulosta, jonka keskiarvoksi muodostui 4,06, seuraavaksi parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää ja tunnettiin myyntikatetta, jonka keskiarvoksi muodostui 4,04 ja vähiten tunnettavuutta ja osaamista ilmeni kokonaispääoman tuoton kohdalla, jonka keskiarvoksi muodostui 3,47.

Maksuvalmiutta mittaavista tunnusluvuista parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää rahoitustulosta, jonka keskiarvoksi muodostui 2,99, seuraavaksi parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää ja tunnettiin quick ratiota, jonka keskiarvoksi muodostui 2,78 ja vähiten tunnettavuutta ja osaamista ilmeni toimintajäämän kohdalla, jonka keskiarvoksi muodostui 2,71.

Vakavaraisuutta mittaavista tunnusluvuista paremmin tunnettiin ja osattiin käyttää omavaraisuusastetta, jonka keskiarvoksi muodostui 3,76. Nettovelkaantumisasasteen keskiarvoksi muodostui 3,48.

Tehokkuutta mittaavista tunnusluvuista parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää Käyttöpääomaa, jonka keskiarvoksi muodostui 3,82, seuraavaksi parhaiten tunnettiin ja osattiin käyttää ja tunnettiin myyntilaskujen kiertonopeutta, jonka keskiarvoksi muodostui 3,72 ja vähiten tunnettavuutta ja osaamista ilmeni vaihto-omaisuuden kiertonopeuden kohdalla, jonka keskiarvoksi muodostui 3,33.

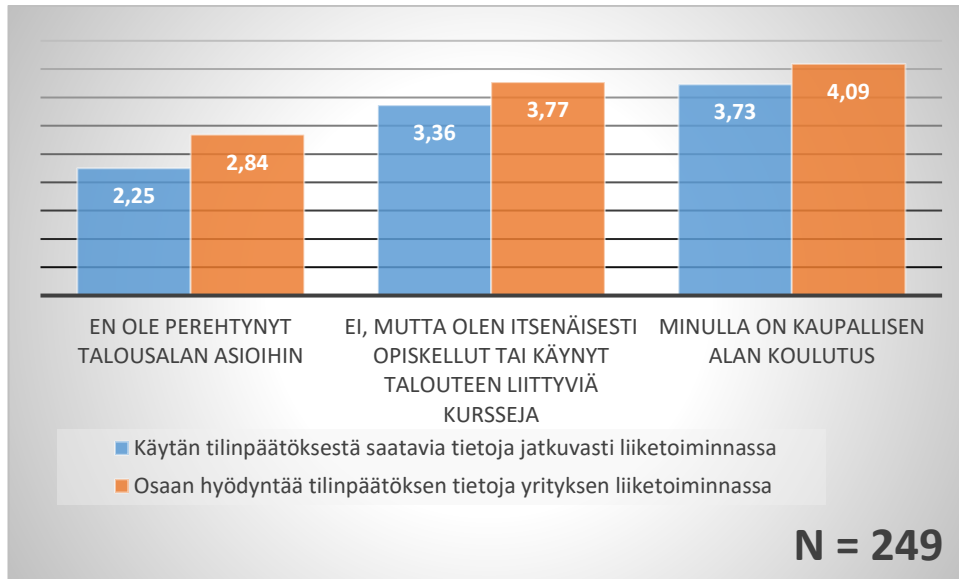
Vastaajien mielestä viisi tärkeintä tunnuslukua oli Liiketulos (87 %), Myyntikate (81 %), Käyttökate (70 %), Omavaraisuus aste (67 %) ja käyttöpääoma (59 %). Vähiten tärkeäksi koettiin current ratio (6 %).

Vastaajista suurin osa (75 %) käytti tiedonhakukanavana internettiä, seuraavaksi eniten (39 %) vastaajista haki tietoa verkostoista ja vähiten (18 %) tietoa haettiin jostain muualta, joka tämän tutkimuksen mukaan yleisimmin tarkoitti kirjanpitäjää tai tilitoimistoa. Likertin asteikolla tiedon löydettävyyden keskiarvoksi muodostui 3,69 ja tarjolla olevan tiedon ymmärrettävyyden keskiarvoksi muodostui 3,62.

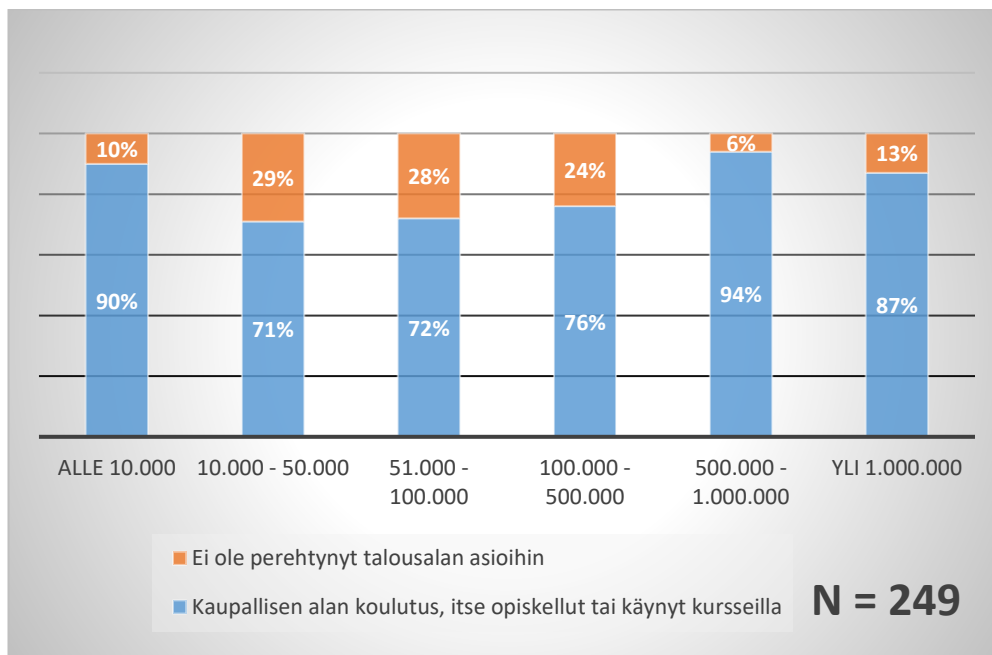
Suurin osa vastaajista (58 %) kaipasi lisätietoa verotuksellisiin asioihin, seuraavaksi eniten (52 %) lisätietoa vastaajien keskuudessa kaivattaisiin tilinpäätöksen tunnuslukujen soveltamiseen, kuten omien lukujen vertaaminen alan muihin toimijoihin ja vähiten 6 % erinäisiin asioihin, kuten liiketoiminnan kannattava lopettaminen ja yritystoiminnassa tarvittavia lakiasiaain tietoja.

Tutkimustuloksia ristiintaulukoimalla analysoidessamme huomasimme, että 10 vastausta ylittää mikroyrittäjän rajan. Tällä oli osaamista ja tuntemista kartoittavissa kysymyksissä keskiarvoa parantava vaikutus noin 0,01-0,05 yksikköä. Koska tutkimuksen tarkoitus oli saada tietoa juuri mikroyrittäjistä, päädyimme jättämään kyseiset vastaukset huomioimatta ristiintaulukoinnissa.

Tämän tutkimuksen mukaan kaupallisen alan koulutuksella on suuri merkitys osaamiseen hyödyntää ja käyttää tilinpäätöksestä saatavia tietoja yrityksen liiketoiminnassa. Merkittävä huomio on, että myös itse asioita opiskelleet tai kursseja käyneet vastaajat osasivat tai käyttivät tilinpäätöksestä saatuja tietoja vain noin hieman heikommin, kuin koulutuksen omaavat vastaajat. Täysin talousalan asioihin perehdyttämättömät vastaajat osasivat hyödyntää ja käyttivät tilinpäätöksen tietoja huomattavasti heikommin, kuin kaupallisen koulutuksen omaavat (kuvaaja 41).

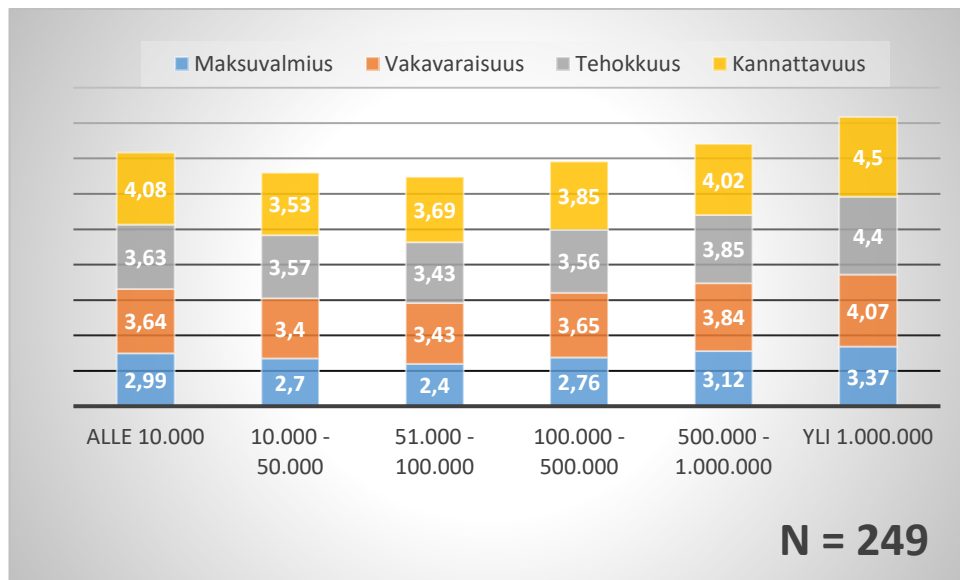
Kuvaaja 41 Koulutuksen vaikutus osaamiseen hyödyntää ja käyttää tilinpäätöksen tietojen yritystoiminnassa

Kuvaaja 42 Liikevaihdon vaikutus vastaajan koulutuksen tasoon.

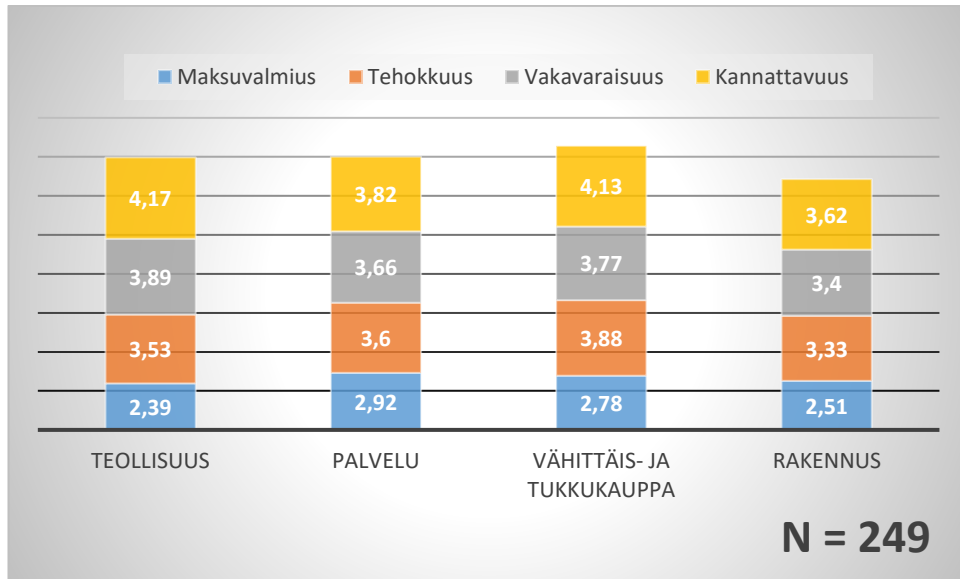
Tämän tutkimuksen mukaan liikevaihdon kasvaessa tietämys ja osaaminen eri tunnuslukujen kohdalla kasvaa. Mielenkiintoista on se, että tunnuslukukategorioiden tunteminen ja käyttö heikentyy 100.000 € liikevaihtoon mentäessä ja alkaa paranemaan liikevaihdon siitä kasvaessa (kuvaaja 43). Huomioitavaa on, että ääripäissä (alle 10.000 € ja yli 1.000.000) liikevaihtoissa yksittäinen vastaus sai suuremman painoarvon, sillä vastauksia näihin kertyi huomattavasti vähemmän kuin

muihin liikevaihto rajoihin. Tarkemmassa tarkastelussa selvisi myös, että ääripäiden vastaajat olivat itse opiskelleet, käyneet talouteen liittyviä kursseja tai omasivat kaupallisen alan koulutuksen (kuvaaja 42). Tämän tutkimuksen mukaan näillä seikoilla on tilinpäätöksen tunnuslukujen tuntemukseen ja käyttöön parantava merkitys. (Kuvaaja 41)

Kuvaaja 43 Eri tunnuslukukategorioiden keskiarvon (Likert) muutos liikevaihtoon vertailtuna

Tämän tutkimuksen mukaan toimialalla on merkitystä eri tunnuslukujen tuntemisen ja käyttämisen kanssa. Teollisuudessa kannattavuuden- ja vakavaraisuuden mittareita käytettiin ja tunnettiin aloista parhaiten. Palvelu alalla maksuvalmius oli muita aloja tunnetumpi ja käytetympi. Vähittäis- ja tukkukaupan alalla taas tehokkuuden tunnuslukuja tunnettiin ja käytettiin aloista eniten. Rakennusalalla kaikkia tunnuslukuja tunnettiin ja käytettiin yleisesti vähemmän, kuin muilla aloilla.

Kuvaaja 44 Toimialan vaikutus eri tunnuslukukategorioiden tuntemukseen ja käyttämiseen

5.2 Kvalitatiivisen tutkimuksen tulokset

Haastatteluista nousi vahvasti esille mikroyrittäjien puutteellinen osaaminen talousasioissa. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että mikroyrittäjillä ei ole riittävästi tietämystä ja osaamista talousasioista. Haastateltavien mukaan vain pienellä osalla mikroyrittäjistä on talousalan koulutusta, heidän kokemuksensa perusteella suurin osa mikroyrittäjistä on ryhtynyt yrittäjäksi oman ammatillisen osaamisen pohjalta. Yksi syistä miksi mikroyrittäjät eivät perehdy taloushallinnon asioihin on harhaluulo, että kirjanpitoa tehdään vain verottajaa varten. Haastateltavat olivat myös sitä mieltä, että mikroyrityksen toiminta on sen verran pientä, että sitä pystyy hallitsemaan myös ilman tunnuslukuja. Kuitenkin kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että taloushallinnon perus asioita pitäisin osata.

Monet ovat käyneet yrittäjyys koulutuksia

Pienellä osalla yrittäjistä riittävä osaaminen ja tietämys
Yrittäjien tietämys ja osaaminen puutteellista
Kirjanpitoa tehdään verottaja varten
Yrittäminen perustuu omaan osamiseen

Haastateltavien mielestä, mikroyrittäjät tarvitsevat eniten apua budjetoinnissa sekä tuloslaskelman ja taseen ymmärtämisessä. Haastateltavien mielestä perusasioiden osaaminen on liiketoiminnan kannalta oleellisin. Haastatteluista kävi ilmi, että suurin osa yrittäjistä ei osaa suunnitella omaa liiketoimintaansa, eikä osaa hyödyntää tuloslaskelmasta ja taseesta saatava tietoa yrityksen tilannen arvioimiseksi. Vahvasti esille nousivat myös kassavirran suunnittelu ja palvelujen tai tuotteiden hinnoittelu. Muutama haastateltava oli sitä mieltä, että mikroyrittäjät eivät perehdy talousasioihin, koska he eivät oivalla siitä saatavaa hyötyä. Asiantuntijoiden mielestä jopa kriittisen pisteen laskeminen on heille vieras käsite.

Kriittinenpiste
Markkinoiden seuraaminen
Tilinpäätöksen ymmärtäminen
Rahoitus Oivaltaa taloushallinnon hyödyn
Laskutus
Budjetointi
Sopimukset
Hinnoittelu Perintä
Kassavirta

Kaikki asiantuntijat olivat sitä mieltä, että mikroyrittäjän ei tarvitse osata kaikkea itse, mutta hänen täytyy osata hakea apua. Valitettavasti talousasioiden puutteellisen osaamisen takia harva yrittäjä osaa hakea apua esimerkiksi tilitoimistolta tai konsultilta. Tilitoimisto nähdään usein niin sanottuna pakollisena pahana, joka hoitaa ilmoitukset verotoimistolle. Harva ymmärtää, että kirjanpitoa tehdään liiketoiminnan tueksi, eikä verottaja varten. Haastatteluissa nousivat esille myös seuraavat neuvot yrittäjille: seuraa markkinoita ja toimi sen mukaan, löydä omaan liiketoimintaan sopivat mittarit esimerkiksi tilitoimiston avulla ja pidä huolta kirjanpito tositteista, jotta saat arvonlisäveron kevennyksiä.

Valitse omaan liiketoimintaan sopivat mittarit
Jokaista tunnuslukua ei tarvitse osata
Kuitit talteen
Osaa hakea apua!
Talousvastuuhenkilö
Vuosikohtaiset tavoitteet
Lähdekrittisyys

Tilinpäätöstunnusluvuista nousi erityisesti esille omavaraisuusaste. Haastateltavilla oli paljon esimerkkejä, miten omavaraisuusastetta pystyy hyödyntämään ensisijaisesti rahoituksen hakemiseen, mutta myös esimerkiksi kilpailutuksissa. Haastateltavien mielestä mikroyrittäjille tärkeitä on ymmärtää ja osata laskea myyntikatetta sekä seurata sen kehittymistä ja suhteuttaa se kulueriin. Laskutukseen ja perintään liittyen nousivat moneen otteeseen esille kiertonopeudet, joiden laskeminen auttaa hahmottamaan toiminnan tehokkuutta.

Haastateltavien mukaan oleellisinta on tiedon hankinnassa lähteen kriittisyys. Heidän kokemuksestaan useimmiten yrittäjät hakevat tietoa vääristä lähteistä ja saatava tieto ei ole luotettavaa. Haastateltavat suosittelevat hakemaan tietoa verottajan ja yritysjärjestöjen kotisivuilta. Asiantuntijoiden mielestä olemassa oleva kirjallisuus on todennäköisesti hankalasti ymmärrettävää yrittäjille, jotka eivät ole perehtynyt talousasioihin.

6 Yhteenveto

Tämän tutkimuksen kautta kävi ilmi, että alkuperäisestä pääsääntöisesti tunnuslukuja läpi käyvästä oppaasta oli syytä laajentaa oppaan sisältöä kattamaan mikroyrittäjien tarpeet yritystoiminnassa. Nämä aiheet ja niiden riittävä sisältö saatiin määriteltyä analysoimalla asiantuntijoiden haastatteluita. Haastatteluissa usein toistuneet asiat, kuten yrittäjien riittämätön tieto yrityksen taloudellisen johtamisen perusasioista, kuten kriittisen pisteen laskeminen tai yksinkertaisesti tilinpäätöksen lukemisen taitamattomuus yllätti meidät. Tämän vuoksi oppaaseen tulee kappale yrityksen taloushallinnon perusasioista. Kappale tilinpäätöksen lukemisesta ja yleisesti tärkeimpien tunnuslukujen seuraamisesta. Kappale budjetoinnista ja sen seuraamisesta. Lopuksi oppaaseen lisätään muutama vinkki hyvästä hallinnointitavasta, hinnoittelusta sekä verotukseen liittyvistä asioista.

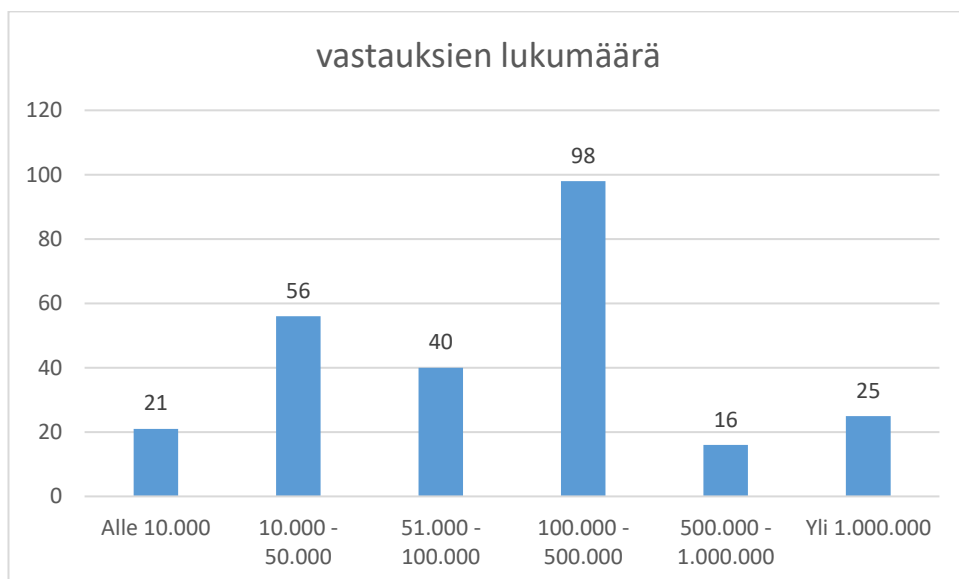
Näin ollen oppaassa läpikäytävät tilinpäätöksen tunnusluvut tulevat lähinnä tukemaan oppaaseen päätyneitä aiheita, sillä monia tilinpäätöksestä saatavia joko absoluuttisia tai suhteellisia tunnuslukuja käytetään yleisesti näiden asioiden yhteydessä. Toisena kriteerinä oppaassa läpi käytäviin tilinpäätöksen tunnuslukuihin käytettiin kyselytutkimuksessa saatua tietoa siitä, mitä tunnuslukuja mikroyrittäjät pitävät tärkeimpinä. Tällaisia oli myyntikate, omavaraisuusaste, kiertoajat ja liiketulos %.

Kyselytutkimuksen kohdalla tilinpäätöksen tunnusluvuista oli unohtunut mainita myyntisaamisten kiertonopeus yhtenä tehokkuutta kuvaavana tilinpäätöksen tunnuslukuna. Tämä kävi ilmi vastaajien antamasta palautteesta sekä vastauksissa annetusta mahdollisuudesta vastata jokin muu vaihtoehto.

Tutkimuksen edetessä kävi ilmi, että monet mikroyrittäjät alihinnoittelevat oman työpanoksensa ja siitä johtuen yrityksen kannattavuus oli huono. Tämä käytännössä tarkoittaa myös sitä, että yrittäjä siirtää luomansa lisäarvon suoraan asiakkaallensa. Jatkotutkimuksena voisi tarkastella pystyisivätkö nämä yrittäjät siirtämään oman panoksensa hintoihin, menettämättä asiakkaitansa.

6.1 Opinnäytetyön luotettavuus

Määrällisen tutkimuksen otos saatiin järjestyneiltä yrittäjiltä, joilla saattaa keskimäärin olla parempi käsitys taloudellisista asioista, kuin järjestäytymättömillä yrittäjillä. Vaikka sähköposti kysely oli erittäin tehokas tapa kerätä aineisto tämänkaltaiseen tutkimukseen, se rajoitti mahdollisuuden kerätä vastauksia niihin alakategorioihin, joihin vastauksia tuli vähemmän. Tällaisia alakategorioita olivat muun muassa eri liikevaihdot, toiminta-aika ja toimialat. Tällainen tiettyjen alakategorioiden etsiminen olisi vaatinut selvittämistä yrityksistä jo ennen sähköpostien lähettämistä, eikä se olisi ollut ajallisesti ja resurssien vuoksi tässä tutkimuksessa mahdollista. Yksinäinen vastaus johonkin vähemmän vastauksia saaneeseen alakategoriaan sai näin suuremman painoarvon.

Tutkimuksen tuloksia vertaillessa muihin tutkimuksiin kävi ilmi, että tutkimuksessa esille tullut toimiala jakaantuma oli yhtäläinen Tilastokeskuksen vuonna 2015 julkaiseman alueellisen yritystoimintatilaston kanssa (liite 4). Tällä on tutkimuksen luotettavuuden kannalta positiivinen vaikutus, sillä eri tilinpäätöksen tunnusluvuilla on suurempi merkitys eri toimialoilla (kuvaaja 43)

Tarkemmassa tarkastelussa huomattiin, että 10 vastausta ylitti Suomen Taloushallintoliiton asettamat mikroyrittäjän rajat. Nämä vastaukset jätettiin huomioimatta ristiintaulukoinneissa, sillä tutkimuksella oli tarkoitus saada tietoa juuri mikroyrittäjien tuntemuksesta ja osaamisesta hyödyntää tilinpäätöksen

tunnuslukuja. Vastauksien huomioimatta jättäminen laskee hieman tunnuslukujen tuntemusta yleisesti.

Kvalitatiivisen tutkimuksen ennakkooajatuksena oli, että asiantuntijoiden mielestä mikroyrittäjillä ei ole riittävää osaamista talousasioissa ja uskottiin, että myös mikroyrittäjät tarvitsevat tilinpäätöstunnuslukuja liiketoiminnassaan. Oletus mikroyrittäjien taloustaidon heikosta osaamisesta kävi ilmi myös haastatteluista. Kuitenkin haastateltavien mielestä yrittäjät tarvitsevat apua ja tietoa perustalousasioista ja pystyisivät hyödyntämään yksinkertaisimpia tilinpäätöksestä saatavia tunnuslukuja. Joten voidaan todeta, että haastattelujen tulokset vastasivat tutkimuksen kysymyksiin.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuteen voi vaikuttaa haastattelijan sanavalinnat, olemus sekä mieliala. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2016.) Tutkimuksessamme haastateltaville esitettiin samat kysymykset seuraamalla etukäteen suunniteltua kyselyrunkoa. Haastatteluihin osallistuvilta asiantuntijoilta kysyttiin heidän kokemuksestansa mikroyrittäjien osaamisesta ja yrittäjiltä kysyttiin heidän omia kokemuksiansa asioista sekä yleistä mielikuva muiden yrittäjien osaamisesta. Haastattelu tilanteessa pyrittiin olemaan mahdollisimman puolueettomia ja objektiivisiä. Kaikki haastattelut toteutettiin kahdestaan, joten haastattelijoiden vaihtuvuudella ei ollut vaikutusta haastattelun tuloksiin.

Haastateltavien määrä oli pieni, mutta mielestämme riittävä, koska samat asiat toistuivat kaikissa haastatteluissa. Jo kolmannen haastattelun kohdalla huomattiin, että näkemys asiasta on yleisesti sama. Haastateltavan yrittäjän näkemys myös tuki muita tutkimuksen tuloksia.

7 Lähteet

Painetut lähteet

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. Porvoo: Edita Publishing.

Ikäheimo, S. Malmi, T. Walden, R. 2016. Yrityksen laskentatoimi. 6. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy.

Kallunki, J-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Alma talent Oy.

Kananen, J. 2008. Kvantti: kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Leppiniemi, J. Kykkänen, T. 2015. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 9. uudistettu painos. Liettua: Talentum Media Oy ja kirjoittajat.

Leppiniemi, J. Leppiniemi, R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. Helsinki: WSOY.

Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo ?. Porvoo: Bookwell Oy.

Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit: tunnusluvut, yrityksen hinnan määrittäminen & tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Yrityskirjat.

Yritystutkimus ry. 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 10. korjattu laitos. Tallinna: Gaudeamus Oy.

Sähköiset lähteet

Abras, C., Maloney-Krichmar, D., Preece, J. 2004. User-Centered Design. In Bainbridge. W. Encyclopedia of Human-Computer Interaction. Thousand Oaks: Sage Publications. Viitattu 10.3.2017. [10.1.1.94.381-with-cover-page-v2.pdf \(d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net\)](https://www.cloudfront.net/d1wqtxts1xzle7/10.1.1.94.381-with-cover-page-v2.pdf)

Alma Talent tunnuslukuopas. Viitattu 10.2.2017.

<https://www.almatalent.fi/tunnuslukuopas/>

Finlex. 1997. Kirjanpitoasetus. Viitattu 15.4.2017

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kirjanpitoasetus>

Finlex. 1997. Kirjanpitolaki. Viitattu 15.4.2017

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

KvantiMOTV. 2013. Kvantitatiivisten menetelmien tietovaranto. Viitattu 30.11.2016.

<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/intro.html>

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka. 2016. Eettiset kysymykset. (Viitattu 15.5.2017.)

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_1.html

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka. 2016. Hyvä tutkimuskäytäntö. (Viitattu 15.5.2017.)

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L3_1_2.html

Taloushallintoliitto. 2016. Kirjanpitovelvollisuus. Viitattu 17.4.2017.

<https://taloushallintoliitto.fi/tietopankki/kirjanpidon-abc/kirjanpitovelvollisuus/>

Tilastokeskus. 2015. Yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto 2015. Viitattu 17.4.2017.

<https://www.stat.fi/til/yrti/2015/>

Tuovinen, A. 2016. Mikroyrityksen talousjohtaminen Suomessa. Pro Gradu tutkielma.

Lappeenranta. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Viitattu 8.3.2017.

https://lutpub.lut.fi/bitstream/handle/10024/129906/Pro_gradu_Tuovinen_Anne.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Verohallinto. 2017. Pienyritykset voivat tilittää arvonlisäveron maksuperusteisesti. Viitattu 13.4.2017.

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/vahainen-liiketoiminta-on-arvonlisaverotonta/pienyrityksen-maksuperusteinen-alv/>

8 Liitteet

Liite 1

Tunnuslukujen laskukaavat

1. **Myyntikate** = Liikevaihto - ainekulut - ulkopuoliset palvelut.
2. **Myyntikate-%** = $100 * \text{myyntikate} / \text{liikevaihto}$
3. **Käyttökate** = Liiketulos + poistot ja arvonalentumiset
4. **Käyttökate-%** = $100 * \text{käyttökate} / \text{liikevaihto}$
5. **Liiketulos** = liikevaihto + liiketoiminnan muut tuotot - toimintakulut - poistot ja arvonalennukset
6. **Liiketulos-%** = $100 * \text{liiketulos} / \text{liikevaihto}$

Kokonaispääoman tuotto-% = $100 * [\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12 kk)}] / \text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin}$

Quick ratio = $(\text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakkomaksut})$

Current ratio = $(\text{vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusomaisuusarvopaperit}) / \text{lyhytaikainen vieras pääoma}$

Toimintajäämä = myynnin kassaan maksut + liiketoiminnan muut tuotot - kassaperusteiset ostot - kassaperusteiset liiketoiminnan muut kulut + valmistus omaan käyttöön

7. **Rahoitustulos** = nettotulos + poistot ja arvonalennukset

8. **Rahoitustulos-%** = $100 * \text{rahoitustulos} / \text{liikevaihto}$

Omavaraisuusaste-% = $100 * \text{omat varat} / (\text{oikaistun taseen loppusumma} - \text{tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut})$

Nettovelkaantumisaste-% = $100 * (\text{korolliset velat} - \text{likvidit rahavarat}) / \text{omat varat}$

Vaihto-omaisuuden kiertoaika (päivää) = $365 * (\text{vaihto-omaisuus} - \text{vaihto-omaisuuden ennakkomaksut}) / \text{aine- ja tarvikekäyttö (12 kk)}$

Myyntisaamisten kiertoaika (päivää) = $365 * \text{myyntisaamiset} / \text{liikevaihto (12 kk)}$

Ostovelkojen kiertoaika (päivää) = $365 * \text{ostovelat} / \text{aine- ja tarvikeostot (12 kk)}$

9. **Käyttöpääoma** = vaihto-omaisuus + myyntisaamiset + sisäiset myyntisaamiset + osatuloutuksen saamiset - ostovelat - sisäiset ostovelat - saadut ennakot

10. **Käyttöpääoma-%** = $100 * \text{käyttöpääoma} / \text{liikevaihto (12 kk)}$

Liite 2

Kyselylomake

Yrityksen perustiedot

Yritysmuoto

Yksityinen elinkeinoharjoittaja/Toiminimi

Osakeyhtiö

Kommandiittiyhtiö

Jokin muu, mikä? _____

Yritys on toiminut:

0-1 vuotta

1-2 vuotta

2-4 vuotta

4-10 vuotta

Yli 10 vuotta

Yrityksen toimiala on:

Teollisuus

Palvelu

Vähittäis- ja tukkukauppa

Rakennus

Jokin muu, mikä? _____

Yrityksen henkilöstömäärä on:

Yksin yrittäjä

2-4 työntekijää

4-10 työntekijää

Yli 10 työntekijää

Yrityksen liikevaihto vuonna 2015 oli (€):

Alle 10 000

10 000-50 000

51 000-100 000

100 000-500 000

500 000-1 milj.

Yli 1 milj.

Yrittäjän tietojen kartoitus

Minulla on kaupallisen alan koulutus

Kyllä

Ei, mutta olen itsenäisesti opiskellut tai käynyt talouteen liittyviä kursseja

En ole perehtynyt talousalan asioihin

Tiedän mikä on:

Tuloslaskema [Kyllä][Ei]

Tase [Kyllä] [Ei]

Tilinpäätös [Kyllä] [Ei]

Yritykseni käyttää kirjanpitäjän tai tilitoimiston

palveluita [Kyllä] [Ei]

Yritykseni saa kirjanpitäjältä tuloslaskelman ja taseen:

Kuukausittain

Neljänneskuukausittain

Harvemmin

Ei saa ollenkaan

Perehdyn tuloslaskelmaan ja taseen tietoihin yleensä:

Viikoittain

Kuukausittain

Neljänneskuukausittain

Vuosittain

En koskaan

Osaan hyödyntää tilinpäätöksen tietoja yrityksen liiketoiminnassa

Täysin eri mieltä - Täysin sama mieltä Likert-asteikko

Hyödynnän tilinpäätöksestä saatavia tietoja jatkuvasti

liiketoiminnassa Täysin eri mieltä - Täysin sama mieltä Likert-

asteikko

Tilinpäätös tunnusluvut

Seuraatteko yrityksen taloudellista tilannetta tilinpäätöksestä saatavien tunnuslukujen avulla?

[Kyllä] [Ei]

Tunnen ja osaan käyttää seuraavia taloudellisia tunnuslukuja:

Kannattavuus

Myyntikate Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Käyttökate Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Liiketulos Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Kokonaispääoma tuotto Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Maksuvalmius

Quick Ratio Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Current Ratio Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Toimintajäämä Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Rahoitustulos Täysin eri mieltä Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Vakaavaraisuus

Omavaraisuusaste Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Nettovelkaantumis aste Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Toiminnan tehokkuus

Vaihto-omaisuuden kierto nopeus Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-

asteikko Ostolaskujen kierto nopeus Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä

Likert-asteikko Myyntilaskujen kierto nopeus Täysin eri mieltä - Täysin samaa

mieltä Likert-asteikko Käyttöpääoma Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä

Likert-asteikko

Valitse listasta 5 tunnuslukua, jotka koet kaikkein tärkeimmiksi ja hyödyllisimmiksi liiketoimintasi kannalta:

Myyntikate

Käyttökate

Liiketulos

Kokonaispääoma tuotto

Quick Ratio

Current Ratio

Toimintajäämä

Rahoitustulos

Omavaraisuusaste

Nettovelkaantumis aste

Vaihto-omaisuuden kierto nopeus

Ostolaskujen kiertonopeus
Myyntilaskujen kiertonopeus
Käyttöpääoma

Tiedon löytäminen

Löydän helposti tarvittavan tiedon tilinpäätöksen tunnuslukujen
hyödyntämiseen Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Tarjolla oleva tieto on mielestäni helposti ymmärrettävissä

Täysin eri mieltä - Täysin samaa mieltä Likert-asteikko

Mitä kanavaa käytät tiedonhankinnassa (voit valita useamman
vaihtoehdon)

Kirjat tai lehdet
Internet
Neuvontapalvelut
Verkosto (muut yrittäjät, ystävät jne.)
Jokin muu, mikä? _____

Millaista taloudellista asioista kaipaisit tietoa?

Tilinpäätöksen lukemiseen (Tuloslaskelmaan ja taseeseen)
Tunnuslukujen soveltamiseen (Miten verrataan omia tunnuslukuja muihin
saman alan toimijoihin tai yleisesti hyväksytyihin)
Verotuksellisista asioista
Laskutukseen ja perintään
Jokin muu, mikä? _____

Kerro avoimesti, miten tilinpäätöksen tietoja ja tunnuslukuja hyödynnät
yrityksen toiminnassa

Koetko tarvitsevasi lisäkoulutusta yrityksen taloushallinnosta?
Mikä on paikallisyhdistyksesi ?

Liite 3

Haastattelut

Mikroyritys on

- tase max 350.000
- Liikevaihto 700.000
- Palveluksessa 10 henkilöä keskimäärin

Näistä saa yksi ylittyä.

- Asiakaskunta: Miten paljon on mikroyrityksiä?
- Onko mielestäsi yrittäjillä riittävä tietämys ja osaaminen talousasioista?
 - Onko kaupallisen alan koulutus/käynyt kurssseja/perehtynyt itse
- Mihin taloushallinnon asiaan yrittäjät tarvitsevat eniten apua.
 - Miksi?
- Miten hyvin mikroyrittäjät osaavat lukea tilinpäätöstä
- Osaavatko yrittäjät seurata taloudellista tilannetta tilinpäätöksen tunnuslukujen avulla?
- Onko toimialalla vaikutusta tunnuslukujen käytössä?
 - Millaisia vaikutuksia?
- Miten paljon haet tietoa tilitoimistolta
- Mihin mikroyrittäjä tarvitse tilinpäätös tunnuslukuja.
- Mitkä ovat yleisimmät tunnusluvut mitä mikro yrittäjät käyttävät
- Mitkä olisivat mielestänne tärkeimmät 5 tunnuslukua talouden seurannassa, joita jokaisella yrittäjällä pitäisi tuntea.
 - Miksi?
- 3 vinkkiä tai neuvoa mikro yrittäjille talouden seurantaan liittyen.
- Tiedätkö onko joku yrittäjä onnistunut joko taloudellisesti parantamaan yrityksen tulosta tai muuten saanut merkittävää hyötyä analysoimalla tilinpäätöstä
 - Onko omakohtaista esimerkkiä siitä, miten voi hyötyä analysoimalla tilinpäätöstä, jota voisimme hyödyntää esimerkkinä oppaassa.
 - Voidaanko käyttää
 - Nimi?
- Onko tarvetta tilinpäätös tunnuslukuja käsittelevälle helppo lukuisille oppaalle?
 - Onko olemassa oleva kirjallisuus helposti ymmärrettävissä ja saatavilla
 - Mitä ovat parhaat lähteet?
- Oliko nämä sinusta oikeita kysymyksiä, kun mieltii meidän lähtökohtaa koittaa saada laadullista tietoa koskien mikroyrittäjien tietämystä tilinpäätöksen tunnusluvuista.

Liite 4

	2015	Maa-, metsä- ja kalatalous	Teollisuus	Rakentaminen	Kauppa	Palvelualat	Yhteensä
		%-osuus	%-osuus	%-osuus	%-osuus	%-osuus	%-osuus
Toimialojen rakenne koko maassa							
Toimipaikat, kpl	391 512	20	7	11	14	48	100
Henkilöstön lkm	1 422 013	4	23	11	16	46	100
Liikevaihto, mrd. euroa	380	1	36	8	30	25	100
Tuotannon bruttoarvo, mrd. euroa	275	1	43	11	12	33	100
Tuotannon jalostusarvo, mrd. euroa	98	1	32	10	15	42	100
Toimialojen rakenne Uudellamaalla							
Toimipaikat, kpl	110 058	6	5	11	16	62	100
Henkilöstön lkm	520 939	1	14	10	18	57	100
Liikevaihto, mrd. euroa	179	0	28	7	36	29	100
Tuotannon bruttoarvo, mrd. euroa	114	0	29	11	16	44	100
Tuotannon jalostusarvo, mrd. euroa	41	0	21	9	18	52	100